

Déli Hírlap

A bányási magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
 I., Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontali törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28—10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

SZÓLT AZ ELNÖK

s a washingtoni Fehér Ház lakójának szava mesze sze hallatszik. Meghallják az egész világon és fel figyelnek rá. Felfigyelnek annál is inkább, mert a világ békéjéről és annak biztosítási módzatairól beszél. Véleménye szerint öt feltétel teljesítésétől függ, hogy a világ minden táján élő két milliárd embernek biztosított legyen a tartós és áldásos béke. Az öt feltétel a következő:

1. Általános leszerelés.
2. A sajtó szabadsága.
3. A vallásszabadság.
4. A gondolat szabadsága.
5. A nemzetközi kereskedelem összes akadályainak megszüntetése.

Valóban gyönyörű célkitűzések és hallatára ezeknek a feltételeknek, hangosabban dobog az ember szíve. A ma emberének szíve, aki már csak az apák meséiből ismeri ezeket az eszméket hajdani jelentőségét és tartalmi valóságát. Mert volt úgy valamikor, hogy mindezeket természetesnek tartotta az ember, mert a szabadságjogok lelkéből fakadtak és az előttük gyűjtött örökmécses lángja szent volt mindenki számára. Mindenki számára? Akadtak — számra kevesebben, de támadó elszántságukban elhatározottak — akik a szabadságjogokból is üzletet csináltak, az örökmécses kicsiny lángját magasra szították, de csak azért, hogy annak tűznél megsüthessék a maguk kétes illatú pecsenyét. A szabadságból szabadosság lett és millióknak lelki bilincsekbe való verése. Az elfajzott és mesterélesen túlzásokba vitt szabadságnak megett a reakciója, melynek minden keserűségét és szenvedését most viselik.

Általános leszerelés? Nem kellett beszélni róla, nem volt szükség hangoztatására, mert nem volt általános felfegyverzés. Minden államnak megvolt a maga kicsiny hadserege, mely inkább dísz volt, ifjú leánylélkek álma, parádék fejevonalási kelléke és a kötelező katonai szolgálat révén a fegyelem iskolája. Amíg a szabadságjogok nagy hősei ki nem találták az imperiaлизм jelszavát, melynek megvalósítása és védelme szükségessé tette nagy hadseregek alakítását, melyek békés szellemet felváltotta a támadó és hódító szellem. Szükségszerűen háborúk robbantak ki, amelyek negyedszázad óta szakadatlan sorozatban pusztították az embereket és velük együtt az emberi szabadságjogokat.

A sajtó szabadsága? Milyen szép és lelkesítő a történelemkönyvekben olvasni azokról a nagy szellemekről, akik megindították a harcot a sajtó szabadságának kivívása érdekében! Nincs még száz esztendeje sem, hogy a sajtószabadság megszületett és mi lett belőle? Rideg üzleti vállalkozás, eszmék nagy temetője, gondolatok guzsakötése, egyéni érdekek kiszolgálója. Érdekcsoportok és klikkek, kartellek és trösztök, szolgalelkű, mindenre kapható leányzója, aljas indulatok támogatója, lelkek mételeye, szívek megrontója. Mert nem a szabadság eszményét szolgálta, hanem a szabadság mezébe öltöztetett önzésnek lett védője. Ennek természetes eredményeként nem szabadsághős lett, hanem maga is rabszolga.

A vallásszabadság és a gondolat szabadsága is azokból a morzsákból él, melyeket nagy elődök hagytak a késői utódoknak. A gondolat szabadságából is a gondolat szabadsága lett. Mindenki azt gondolhat, amit akar, de csak addig, míg a nagyobb erő a maga gondolatát reá nem kényszeríti. A gondolkodás még nem jelent gondolatot is. A gondolat eszme, mely a szépet, a jót akarja és megvalósítását előkészíti. Ez az eszményi gondolat sötétben bujkál, mert elűzték a napvilágról. Kincseket szórt a felvilágosodottság az emberek ölébe és a liberalizmus

túlajtásai tönkre tettek, elpusztítottak minden zsenge hajtást is.

Kereskedelem szabadsága? Kereskedelem egyáltalában? Üzérkedés lett a kereskedelemből, mely nem a közösség érdekeit nézi, hanem a saját maga hasznának mindennél való elsőbbségét helyezte Mammon oltárára. Kereskedelem szabadságáról beszélnek, mikor a valóságban blokádi irányítja a szükségletek és kínálat viszonyát. Kereskedelem szabadságáról regélnék, mikor asszonyokat, gyermekeket akarnak kiéheztetni, hogy éppen a kereskedelem megkötöttsége révén egyeseknek biztosítsanak minden előnyt, milder hasznót. Kereskedelem szabadsága el sem képzelhető a nyersanyag források igazságos, a szükségleteknek megfelelő elosztása nélkül.

Igaza van az amerikai elnöknek, mikor ezeket a béke feltételül jelöli meg. Az elmélet azonban messze van a gyakorlattól. Mert az általa vezetett Északamerikai Egyesült Államok életében is más az elmélet és más a gyakorlat. A business üti reá mindenre bélyegét. Business is business a jelszó az Újvilágban. Business nem-

csak a kereskedelem, hanem a sajtószabadság, a leszerelés és felszerelés és még a vallás is. Szép szavak, melyeket szeretnénk elsősorban ott megvalósítva látni, ahonnan a szavak elhangzanak. Mert emlékezünk egy másik amerikai elnök szavaira is. Akkor is háború volt és akkor is békéről és az igazi, a tartós, a soha többé meg nem bolygatható békéről kiüldött üzenetet a sokat próbált emberiségnek az Elnök, Wilson volt a neve. Mézes-mázos szavaival, bújbajos hangjával elkábította, elkápráztatta az embereket, a mikor pedig az ígéretek megvalósítására került a sor, tehetetlennek bizonyult. A valóság tükrében eltorzultak a szép szavak és nem a tartós békének, hanem új háborúknak magvát hintették el.

Szólt az Elnök és szívesen hallgatjuk szavait, de fel nem ülünk nekik. Majd akkor hiszünk bennük, ha Amerika nem vesz igénybe csaknem nap-nap után újabb és újabb milliárdos hiteleket fegyverek gyártására, ha az amerikai sajtót is felszabadítja a kartellek és trösztök uralma alól, ha a kereskedelem valóban szabad lesz mindenki számára és nem rokon-szenv, vagy rideg, embertelen üzleti haszonérdek, hanem magasabb szempontok vezérlik az amerikai népet is és közülről elsősorban az elsőt — az Elnököt.

Irország megőrzi semlegességét

Irak elzárta a francia petroleumvezetékét

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentése

Rómából jelentik: A Relazziona Internationali cikket ír ezzel a címmel: „Utótt Anglia órája”. Anglia eddig két úton próbálkozott világhatalmi pozícióját biztosítani:

1. A különböző garanciák nyújtása által.
 2. Nemzetgazdasági mesterkedések révén.
- Most elkövetkezett az idő, amikor Angliának önmagát kell garantálnia és gazdaságilag is magá-

nak kell védekeznie. A háború központja a Földközi-tengeren lesz. Angliának saját szigetországon kívül védenie kell Dél-Afrikát, Új-Zelandot, Indiát, Ausztráliát és többi gyarmatait. Graziani tábornagy ki-nevezése azt jelenti, hogy

Olaszország minden eddigimél súlyosabb támogatást készít elő.

Ezer francia pusztult el az oráni harcban

Vichyből jelentik: A francia tengernagyi hivatal közli, hogy a Strasbourg nevű hadihajó, öt nagy, egyenként 7000 tonnás cirkáló, több torpedóromboló és tengeralltjáró kíséretében a touloni kikötőbe érkezett. Ezek a hajók az oráni tengeri ütközethen vettek részt. Közli még a tengernagyi hivatal, hogy a Frondeur cirkáló ütközben, Kréta szigetétől nem messze össetalálkozott két brit torpedórombolóval. Két óra harc után a francia hadihajó elsüllyesztette magát, míg az angol hadihajók anélkül, hogy a hajótörötteknek segítséget nyújtottak volna, eltávoztak.

Az amerikai lapok jelentése szerint az oráni ütközet következtében a francia tengeri flotta a pénteki napon ezer embert veszített halottakban, sebesültekben és eltiutakban. Egyéb-ként cáfolják, mintha ebben a tengeri csatá-

ban az Oranban tartózkodó repülőgépanyahajó elpusztult volna.

A FRANCIÁK NEM AKARTAK CHURCHILL TENGERSZÉKE LENNI

Genfből jelentik: A francia kormány propaganda biztosa Churchill legutóbbi alsóházi nyilatkozatára válaszul, megállapította, hogy ezt a beszédet a rosszakarat sugalmazta. Fel kell vetni a kérdést — mondotta a propaganda biztos — hogy a brit kormány miért nem fordult egyenesen a Petain kormányhoz, mielőtt a francia flotta parancsnokságát megadásra felszólította. Franciaország sokat szenvedett azért, mert Churchill katonája volt, de most már nem akar Churchill tengerész lenni. Azok a francia tengerészek, akik lehetővé tették, hogy az angol katonák megmeneküljenek Flandriából, most Oranban megkapták a brit flottától a választ.

A németek elállottak a francia flotta leszerelésétől

Berlnből jelentik: A Német Távirati Iroda Wiesbadenből a következőket jelenti: A német fegyverszüneti bizottság jegyzéket intézett a francia bizottsághoz, amelyben hangoztatják,

hogy az oráni események miatt a német kormány egyelőre eitekint a fegyverszüneti szerződés 9. pontjának alkalmazásától, amely mint ismeretes, a francia hajóhad leszereléséről szól,

AZ ANGOLOK AZT ALLITJÁK, HOGY AZ ORANI FLOTTA MÁR NEM VOLT A FRANCIAKÉ

Londonból jelentik: Az angol sajtó megérti Németország felháborodását azon a tényen, hogy az angol flotta Oranban megtámadta a francia hajókat. Ez bizonyítja — írják az angol lapok —, hogy dacára az ígéreteknek, a németek felakarták használni a francia flottát Anglia ellen, tehát nem a franciáktól, hanem a németektől vették el az angolok a francia hajókat. A Times szerint a francia-angol diplomáciai viszony megszűnését német nyomásra rendelte el a Petain kormány, amire az is bizonyított, hogy a német rádióállomások már reggel közölték a tényt, míg Vichyből csak este érkezett meg a hivatalos értesítés Londonba.

Irország ellenáll az angol megszállásnak

Dublinből jelentik: A DNB közli: De Valera, ír miniszterelnök kijelentésére utalnak német körökben, mely szerint Irország, ha kell, fegyverrel is megvédi semlegességét, miután továbbra is a szeptemberben leszögeezett semlegességi nyilatkozat alapján áll az ír kormány.

Rómából jelentik: Az olasz lapok figyelme Irország felé fordul és rámutatnak arra, hogy Angliának szándékában áll az ír kikötőket megszállni. A lapok közlik azt is, hogy De Valera, ír miniszterelnök egy korábbi beszédében kijelentette, hogy Irország fegyverrel is megvédi semlegességét.

SZIRIAN AT NEM JÖHET PETRÓLEUM

Vichyből jelentik: A DNB közli: Több külföldi rádióállomás azt a hírt közölte, hogy Weygand tábornok Szíriában tartózkodik. Ez a hír minden alapot nélkülöz, mert a francia hadügy-miniszter Vichyben van.

Stockholmból jelentik: Ideérkezett hírek szerint az iraki és londoni kormányok között megállapodás jött létre, hogy a legfőbb mossuli petróleumvezetékét zárják le. Így a jövőben csak a Palesztina-Haifán át vezető második petróleumvezeték fog működni.

Franciaország totálitárius állam lesz

Bernből jelentik: Laval helyettes miniszterelnök dolgozik az új francia alkotmányon, amely totálitárius állammá változtatja át Franciaországot.

A politikai pártok megszűnnek, egyetlen állampárt lesz és valószínűleg a parlament jelen formájában is eltűnik. Petain tábornagy felhatalmazást fog kapni, hogy parlamenti hozzájárulás nélkül hirdesse ki az új alkotmányt.

EGY FRANCIA MINISZTERIUM VISSZATÉRT PÁRISBA

Párisból jelentik: A francia munkügyi minisztérium székhelyét visszahelyezte Párisba. Ezt az épületet eddig a német hatóságok használták, de amint a minisztérium visszatért a hivatalokat nyomában kiürítették.

AZ OLASZ MINISZTERTANÁCS

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök vezetés mellett délelőtt összeült a minisztertanács, amely jóváhagyta Grazianinac Libia fő-kormányzó-jává történt kinevezését. A másik jóváhagyott törvényjavaslat kártalanítást állapít meg a háborús károkat szenvedett olasz állampolgárok számára. Az ülés végén Mussolini miniszterelnök meleg szavakkal emlékeztet meg Balbo haláláról és méltatta érdemeit.

Eredménytelen maradt Palermo bombázása

Rómából jelentik: Az olasz főhadiszállás hivatalos jelentése a következő: Észak-Afrikában erős rohamoszlopok és repülőgéprajok léptek működésbe. Az angolok heves támadását visszavertük. Négy olasz repülőgép ezekből a harcokból nem tért vissza. Kelet-Afrikában Kasalánál megszállt az olasz helyzet. Az angol repülőgépek semmiféle sikert nem értek el. Az Augusta elleni angol támadást visszavertük. A Palermo ellen intézett angol légitámadást ugyan-csak visszavetettük, míg a Catania elleni légitámadás során az ellenség csak üres hangárokat talált el és a repülőterén néhány személy életét veszítette.

EGY NÉMET BÚVÁRNASZÁD BRAVÓRJA

Berlinből jelentik: A vezéri-főhadiszállás hivatalos jelentése a következő: Prim kapitány, egy tengeralattjáró vezetője most érkezett tengeralattjárójával vissza és jelentette, hogy 68.577 tonna ellenséges hajóteret süllyesztett el. Ez az eredmény a legnagyobb siker, amelyet

Buziás-Gyógyfürdő (Bánát)

Páratlan szénsavas, sós, vasas fürdők és ivókurák. Biztos gyógyhatás:

SZIVBAJ. NOIBETEGSÉG.

idegbaj, rheuma eseteiben, stb. Szállodák: Muschong, Grand, Bazár. Villák: Adél, Antónia, Margitvilla, valamint magánvillák és házak. Szórakozást, üdülést nyújt: a Gyógypark, sport, strand, tenisz, az állandó zene, tánc, mozi, stb. Teljes kényelem. Kaszinó és jó éttermek. Méréselt árak. Fürdőidény: május 15. október 1.

50 % os utazási kedvezmény a C. F. R. vonalain.

Információkat ad: a fürdőigazgatóság és az Oficiul Local de Cură si Turism.

búvárnaszád eddig elért. A német harcirepülőök Dél- és Középgangliában sikeresen támadtak repülőtereket, kikötői és vasúti berendezéseket és olajtartályokat. Plymouth mellett felrobbantottak egy nagy olajtartályt. Az Északi-tenger északi részében egyik repülőgéppünk elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót, míg egy másikat megromgált. A La Manche csatornában elsüllyesztettünk egy 8-10 ezer tonnás ellenséges kereskedelmi hajót, míg két másikat megromgáltunk. A belga és a holland partok, valamint Észak-Németország különböző pontjain az ellenséges repülőgépek bombái nem okoztak említésre méltó kárt, de ismét megölték több polgári személyt. A német vadászipülőgépek 5 ellenséges repülőgépet, míg légléharító ütegeink 3 ellenséges repülőgépet lőttek le. Egy repülőgéppünk elveszett.

A NÉMET VEZÉRI FŐHADISZÁLLÁS HELYE

Berlinből jelentik: Dietrich német sajtófőnök a Wehrmacht című lapban a birodalmi ve-

zér háború alatti munkájáról írt nagyobb cikket. Rámutat a cikkben arra, hogy a vezéri főhadiszállás mindig ott volt, ahol a szükség értelmében lenni kellett. A vezéri főhadiszállás magába foglalta Hitler birodalmi vezér katonái és személyi vezérkarát is. A nagy jelentőségű döntések előtt Göring tábornagy, Brauchitsch tábornok és Raeder tengernagy személyesen is felkeresték itt Hitler vezért, hogy jelentéseket tegyenek neki és kikérjék a döntését. A szó szoros értelmében vett főhadiszállás ez a vezéri főhadiszállás, ahol a világtörténelmet diktálják.

Első ízben bombázták Gibraltárt

Gibraltárból jelentik: A Reuter-ügynökség közli: Pénteken, a háború kitörése óta első ízben intéztek légi támadást Gibraltár ellen. Nyolc bombát dobtak le, de ezek mind a tengerbe estek. A támadásnak áldozatai nincsenek és anyagi kárt sem okozott.

Roosevelt beismeri, hogy Amerikában nő a korporációs kormányzati rend hiveinek tábora

Öt pontban foglalja össze az elnök az „igazi béke” feltételeit

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a Hyde-parkban nyilatkozott a sajtó munkatársai előtt és ennek során a következőket jelentette ki:

Igazi béke csak akkor jöhet létre, ha az emberi sorsok intézésében a következő öt pontot veszik irányadónak.

1. Meg kell szűnnie annak a félelemnek, a mellyel a népek a támadással szembenéznek, lehetetlenné kell tenni, hogy nagy államok kisebb, vagy gyengébb népeket megmágnadjanak és az elfoglalt területeket meghódított országoknak nyilvánítsanak. Meg kell szűnnie a fegyveres erők alkalmazása iránti félelemnek. Ez pedig tényleges és általános leszerelés által érhető el.

2. Meg kell teremteni az értesülési tökéletes szabadságot, minden ország polgárának joga legyen, hogy a híreket onnan szerezzze be, ahonnan akarja. A hírközlési tevékenységet szabadabbá kell tenni.

3. Lehetővé kell tenni a teljes vallásszabadságot. Jelenleg csak a demokráta államok területén uralkodik tökéletes vallásszabadság. A parancsuralmi államokban a vallás szabad gyakorlása éle akadályokat emelnek.

4. Biztosítani kell a teljes véleményszabadságot, mindenütt meg kell szilárdítani azt a rendszert, amely lehetővé teszi, hogy mindenki

azt mondhasa el, vagy írhasa meg, amit gondol. A vélemény- és gondolat szabadság ellen csak akkor lehet büntetőjogilag fellépni, ha ezeket a szabadságokat az állam, vagy társadalmi rendszer ellen felhasználják.

5. Le kell rombolni a gazdasági korlátokat és el kell háritani a kulturális közeledés ellen emelt akadályokat is.

Roosevelt a továbbiakban kijelentette, hogy felvetődik a kérdés, vajjon az Egyesült Államok igyekszik-e megvalósítani a fenti öt pontot, vagy elhagyja azokat, vagy pedig ellenállás hiánya esetén azokat a nemzeteket fogja támogatni, amelyek eltörölték azokat, hogy ezáltal erőteljesebb kormányt alakítsanak. Nyilatkozta beismerte, hogy az úgynevezett korporatív államok, vagy kormányok, mint amilyen Németországban, Olaszországban és Szovjetországban vannak, hatásosabbak, mint a demokráciák. A késedelenség — mondotta Roosevelt — természetes az amerikai rendszerben, amit az ellenőrzési felfogás, valamint a törvényhozás végrehajtói és bírói hatalom közötti egyensúly magyaráz meg. Az elnök sajnálkozását fejezte ki, hogy igen nagyszámú amerikai a korporációs állam által elért hatásosabb eredmény miatt azon a véleményen van, hogy ezt a kormányzati formát bevezessék.

ANGLIA MEG AKARJA SZÁLLNI A MARTINIQUE-SZIGETEKET

Washingtonból jelentik: Cordell Hull külügyi államtitkár nem volt hajlandó véleményt nyilvánítani azokról a hírekről, amelyek szerint a brit flotta egyes egységei blokádn alá akarják helyezni a francia Martinique szigetet. A külügyi miniszter mindössze annyit jelentett ki, hogy a helyzet zavarosnak látszik és eddig semmi bizonyosat sem tudni ebben a kérdésben. A Reuter-ügynökség, amely ezt a hírt közli, hozzáfűzi: Nem bizonyos, hogy az angol hajók azért vannak a sziget közelében, hogy azt blokádn alá helyezték. Bizonyos körökben kijelentik, hogy hasonló lépésre el vannak készülve. Tudvalevő, hogy a szövetségesek által az Egyesült Államoktól a közelmúltban vásárolt repülőgépek egy része és jelentősebb aranykészlet ezen a szigeten található. A helyzetet még bonyolultabbá teszi az a tény, hogy a sziget abban a biztonsági övezetben fekszik, amelyben az Egyesült Államok ellenállnak minden olyan kísérletnek, hogy ott a hadviselő felek katonai akciókat bonyolítsanak le.

Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter

(Rador.)

Gigurtu miniszterelnök rádióbeszéde

Összefogásra és rendre hívta fel a nemzetet

Bucurestiből jelentik: Szombaton este 9 órakor Ion Gigurtu miniszterelnök, a Nemzet Pártjának vezérkari főnöke, a bucarestii rádióban a következő beszédet mondotta:

— Olyan súlyos események közepette, amelyeket hazánk története nem ismer, szólított öfelsége parancsa a kormány élére. Miniszterársaimmal együtt szent kötelességünknek tartottuk, hogy engedelmességgel a parancsot, vállaljuk ezt a legmagasabb helyről jött megbízást és minden erőnkkel odaszenteljük a feladatnak: legyőzni az élenk tornyosuló nehézségeket és biztosítani nemzetünk és országunk jövőjét. A román nép telve van a megértés szellemével és szemébe tud nézni a való helyzetnek, mint azt történelmünk számtalan példája mutatta. De ugyanakkor meg van benne az a páratlan vitalitás is, hogy tudja győzni a nehézségeket, bármilyen nagyok is legyenek azok.

— Nem kívánom részletezni a múlt eseményeket és azok körülményeit, mert ez a kormány csak arra hivatott, hogy szembeszálljon és legyőzze azt a súlyos helyzetet, amiben vagyunk, de amely helyzet előállításának okaival semmilyen kapcsolata nincs és amelynek létrejöttéért nem felelős. Tény az, hogy hazánkban a nagy világháború után nem tudták megérteni 300 ezer hősi halottunk emléke felett, jövőnk kialakulására vonatkozó igazi kötelességeinket és a mai események forrásai abban leledzenek, hogy a régi politikai vezetők nem fűtötték egyéb ambícióknál, hiúságnál és uralomra kerülési óhaj kiélgetésénél. Öfelsége, böles királyunk az első naptól kezdve az egységre hívta fel a pártpolitikai vezetőit. Ezek azonban nem érezték át teljes súlyosságában a helyzetet és a felhívás fontosságát. Ebben a politikai légkörben a legfontosabb teendő: a népi és nemzeti irányt vagy teljesen mellőzték, vagy alábecsülték.

A KORMÁNY JELSZAVA

— Ma végre megszületett a legfontosabb intézmény: a Nemzet Pártja, amely öfelsége, böles királyunk által kijelölt irányelveket követve halad és a mai nacionalista kormány, amely törhetetlenül hí ezekhez az irányelvekhez. A kormány programját már nagy vonalakban hallották, elhatározott nagyszabású program ez, mert elmúlt a szavak ideje, a mi szerepünk most azt a jelszót ismeri:

Minél többet és minél gyorsabban alkotni.

RÖVID ISMERTETÉS A KORMÁNY TEENDŐIRŐL

Aktív és permanens munkára van szükség, valamint megértésre mindenki között, akik az államhatalom gépezetében résztvesznek, nem megakadályozni, hanem megkönnyíteni kell minden lépést. A jóakarát és a jobb megértés minden helyen magával fogja hozni a helyzet megkönnyebbülését mindenki számára.

A falu jegyzőjétől, a királyi helytartótól és a miniszterelnökig mindannyian a haza és csak a haza érdekében és szolgálatában dolgozhatnak,

minden felesleges formalitást és iratsomó szaporítást mellőzve és elhatározásainkban férfiasan.

Nagyon röviden kívánom vázolni, hogy mi a jelenlegi kormány teendője:

A közigazgatás és államvitel túltengéseit meg kell szüntetni, mert ez bizonytalanságra vezet minden vonalon a takarékosságot kell inaugurálni, mert ez vezet az általános jóléthez.

Fiatalságunknak meg kell értenie, bármilyen gazdag és nagy nép vagyunk is, hogy akármentyire intelligensnek is, nem szabad tömegesen a szabad foglalkozású pályákra menni. A munka az alapja minden életnek és ez az állami érdek, amelyen jövőnk felépül. Egyháznaknak mint azt öfelsége, a király mondotta, aktívnek és eleven erejűnek kell lennie.

TÜRELEM A KISEBBSÉGI NÉPEK IRÁNT

Minden gondolatunk azonban hadseregünké, amely legerősebb támasza államunknak. Egyetlen pillanatra sem feledkezhetünk meg, hogy a hadsereg minden szükségletét önfeláldozóan ki kell elégíteni. Nemzetgazdasági életünknek, minél gyorsabban bele kell helyezkednie az új európai rendbe, az új helyzetbe. A kormány fő gondja: a falu, az új orientálódás egyik fő célja és tekintetben: parasztságunk életmódjának emelése. A mai idők nem engednek meg halogatásokat, a legnagyobb energiával kell az állami mechanizmusnak minden kívánalomnak eleget tenni. E pillanatban felszólított

mindenkit, akik az állami tekintélytől függenek és azzal kapcsolatosak, hogy minden erejüket, intellektusukat és hazafiasságukat vessék latba, szánolni a realitással és elmeilözve a bürokratizmust.

Nyelvi és etnikai kisebbségeinkkel a legnagyobb türelemmel és megértéssel kívánjuk az együttműködést és a testvéri együttműködést,

természetesen mindazokkal a kisebbségekkel csupán, akik őszintén be akarnak illeszkedni az állami rend keretébe és realitással értik meg és érzik át az állam magasabb érdekeit, de nem azokkal, akik nem hálaival viszonyoztak vendégszeretetünk és akiknek a cselekedeteit nem felejtjük el és nem fogjuk elfelejteni és akiket nem fogadunk be abba a keretbe, amelyben nemzeti aspirációinkért munkálkodunk.

BÉKÉS VISZONY A SZOMSZÉDOKKAL

— Békes szomszédságban kívánunk élni az államokkal, a kontinens és mindenki békéje megóvására és az óriási áldozat, amelyet vállaltunk bizonyos, hogy megértésre talál az egész világ előtt. A mi külpolitikai orientációnk:

a tengely két hatalmához történt odakapcsolódásunk befejezett tény.

Ez az orientálódás nem véletlen és nem a pillanat szüleménye. Visszaállítottuk azt a tradíciókat, a melyet időlegesen megszakítottunk, de amelyet jóval a jelenlegi helyzet előtt már lélekben és igazában magunknak vallottunk. Országunk politikája az integrális totalitás a politikai életben. Az effektív nemzeti szellem, amely teremtő erőt rejt magában. Az egész nemzet ezen a politikai totalitáson épül fel.

Hitler diadalmenete Berlinben

Berlinből jelentik: Szombaton reggel a német főváros falait falragaszok lepték el, amelyeket Göbbels propagandauji miniszter írt alá, mint a berlini Gau vezetője. A felhívás a következőket tartalmazta:

„A Franciaország elleni háború be van fejezve. Május 10. óta, a támadás megindításának napjától a Vezér állandóan a főhadiszállásán volt és innen vezette a hadműveleteket, míg a régi Franciaország megszűnt. Ma érkezik a dicsőséges hadjárat után a fővárosba. Német férfiak és nők! Olyan fogadtatást kell számára előkészíteni, amit még Berlin nem látott. Az anhalti pályaudvartól a kancellári palotáig zászlóerdőben és virágpompában álljon a főváros. Az élelmiszertüzeket, a hadipar és a nélkülözhetetlen gyárak kivételével minden ünnepi díszben pihenjen. Harangzúgás közepette vonuljon be a Vezér Berlinbe. Eljen a Vezér, a nép és a birodalom!”

BERLIN VIRÁGDÍSZBE ÖLTÖZÖTT

A német főváros lakossága mindent elkövetett, hogy olyan diadalmas fogadtatást készítsen elő, amilyent Berlin még sohasem látott. A kora hajnali óráktól kezdve serényen folyt a munka az egész főváros területének azon útvonalaiban, amelyen a vezér bevonulása megtörténik. Pazarul feldíszítették ezeket az utakat az anhalti pályaudvartól egészen az új kancellári palotáig.

A hazákat mindenütt világos-zöld nyirfagalyak díszítették. A pályaudvart ünnepi térére változtatták. A csarnok érkezési oldalát piros zászlókkal borították el és köröskörül délszaki növényeket helyeztek. Az egész pályaudvar felett baldachin volt kifüggesztve, amelyről a kis zászlók valószínűsége függött.

FOGADTATÁS A PÁLYAUDVARON

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti, hogy Hitler birodalmi vezér, a diadalmas nagy német hadsereg legfőbb parancsnoka ma délután 2 órakor érkezett meg a német fővárosba. A vezér

most tért vissza elsősorban Berlinbe, május 10-ike, a német nyugati nagy támadás megkezdése óta.

A fogadtatásnál megjelent a pályaudvaron

14 napi nyári vásár mélyen leszállított árak mellett

Eponge, batist	Lei 50.—
Kreiselkrep, tobralco, ruhavászon	„ 65.—
Zell-Voal, kosztüm-vászon, vistra-vászon	„ 90.—
Tiszta bourette, mintás pique, csikos-vistra	„ 115.—
Külföldi cérna-georgette	„ 130.—
Tisztaselyem-imprimé	„ 220,300

Bemberg Imprime, Flamisel-Imprime
Csikos-selyem, valamint Surah selyemnél 10% rabatt. A összes maradéknál 30% engedmény.

NÉPÁRÚHÁZ KOCH JÓZSEF

TIMISOARA, I PIATA UNIRII 13 SZÁM.

Használja ki az alkalmat, ameddig a készlet tart.

Tekintse meg 12 kirakatunkat.

— Az egész néphez fordulok most szavaimmal nemesek, mint a kormány elnöke, de ugys, mint a párt vezérkari főnöke. Azt várom és azt kérem, hogy a Nemzet Pártja gyűjtse maga köré az összes értéket, minden ifjat és öreget, minden társadalmi osztályt, hogy egységesen szolgálhassuk öfelségének, nagy királyunknak alappillérel a nagy feladatok elvégzésére. Csak teljes rendben, az ország belső rendjének biztosításával tudjuk a nyugalmat és biztonságot megteremtetni.

— A nemzeti szolidaritás, amely a multban irányított és erősített bennünket továbbra is népiünk jövőjének záloga, amihez Isten segédelmét kérem. Egységünket és összetartásunkat minden áron öszinte lélekkel megőriztük. Isten minket úgy segítjen!

Eljen öfelsége a Király.

Göring vezértábornagy, Brauchitsch tábornok, hadseregparancsnok, Raeder vezértengernagy, Hess Rudolf, a vezér helyettese, Göbbels dr. propagandaminiszter és a véderő, az állam és a párt legmagasabb képviselői. Berlin lakossága Hitler megpillantásakor lelkes mámorban tört ki és ktörő hála és újongás kísérete végig a birodalmi vezértől az egész fővárosra keresztül, Berlin minden templomában a bevonulás alatt a harangok zúgtak.

Az anhalti pályaudvaron történt hivatalos üdvözlések után a birodalmi vezér felkereste a diszszázadokból álló zászlóalját és ellépett az arconyal előtt. A diszszázalóján a szárazföldi, a légi haderő és a tengerészek egy-egy százada állt,

ez utóbbi a narviki harcokban résztvevő egyik tengeraltjáró legénységéből állott. A vezér tábori szürke egyenruháját viselte és mosolygva köszöntötte a szünet nélküli lelkesező és ünneplő közönséget és odaköszönt a súlyos sebesültek egy nagyobb csoportjára felé, akik a fogadtatáson díshelyet kaptak.

A birodalmi vezér ezután fellépett gépkocsijára, amely lassan megindult a főútvonala felé, a hol mindenütt hatalmas tömegek szorongtak az út két oldalán. A vezér a gépkocsin állva, felémelt karral tette meg az út nagy részét. Így ért a menet a Wilhelmsplatzra, ahol óriási tömeg fogadta. Berlinek csaknem egész lakossága szemtanuja volt ennek a diadalmenetnek és leírhatatlan szeretettel üdvözölte a győzelmes hadvezért. A birodalmi kancellária előtt felvonult Hitler testőrségének diszszázada, amely teljes vigyáz-állásban fogadta a vezért. Röviddel a kancelláriára való megérkezése után, Hitler kíséretével együtt megjelent a palota erkélyén, de most már nem lehetett visszatartani a sok ezerre szaporodott tömeget, amely a korlont áttörte és példa nélküli lelkesedéssel rohant az erkély alá, míg Hitler mosolygva üdvözölte a tömeget. A vezér a kancelláriára való érkezése után a palota diszudvarába vezettette a sebesültek nagy csoportját, üdvözölte őket s néhány szót intézett hozzájuk. Ezután kávéban látta vendégül a sebesülteket.

A ferencrendi atyák Temesvárott is évtizedeken át önfeláldozóan gondozták a katolikus hivek lelki életét

Szomben az állami leányliceummal, a Diaconovici Loga-körúton kicsinyke liget terül el. A liget közepén 1763-ban emelt három oldalú obeliszk latin nyelven hirdeti, hogy egykoron ott állott a Szent Katalinról nevezett templom.

Szent Katalin szűz és vértanu temploma Temesvárnak a törökök által történt elfoglalása előtt jóval régebben épült. A törökök mecsetnek alakították át és másfél századon keresztül hirdették a templomban a török papok a korán

Az első Ferencrendi szerzetesek Temesvárott

A bánsági közigazgatási hatóság felterjesztést intézett III. Károly királyhoz Bécsbe, akit arra kért, járuljon hozzá, hogy a hívek lelkeinek gondozására a már meglepedett papságon kívüli ferencrendi szerzetesek is jöjjenek Temesvárra. A király hozzájárulása után így kerültek Temesvárra Rösler Miksa és Jankovics Lőrinc ferencrendi atyák. A renddel történt megállapodás értelmében a két barát — és később a többi páter is, akiknek száma idővel szaporodott, — a kincstártól havonta nyolc forintot és naponta egy adag kenyert kapott, továbbá biztosították számukra a téli tüzelőfát.

Az első két temesvári ferencrendi szerzetes a Kis Palánk városrészben lakóházat és mellette kicsi török mecsetet kapott, amelyet hamarosan templomnak alakítottak át. Ebben az első szerzetesek és az utánuk következők 1723-ig látták el az istentiszteletet. A renddel megkezdtek Mercy gróf tábornok munkásai a temesvári vár építését, 1723-ban lerombolták a Kis Palánkot az ottani összes épületekkel együtt. A ferencrendiek azonban nem maradtak templom nélkül, mert nekik adták az ugyancsak a váron kívül fekvő és raktárnak használt török mecsetet, amely a török hódoltság előtt katolikus templom volt. Az épületet kiürítették, tatarozták és újból katolikus templomnak alakították át. 1723 január 17-én szentelték fel újból a régi templomot és tartották benne az első misét a ferencsek. A templomban, amelyet újból Szent Katalinról neveztek el, a főoltáron és a keresztoltáron kívül volt Szent Ferencnek, Páduai Szent Antalnak és Nepomuki Szent Jánosnak is egy-egy oltára. A templom alatt sirbolt is volt, amelyet rendbe hoztak és amelybe ferencrendi szerzeteseken kívüli ismertebb világiakat is temettek. Az első temetést ebbe a sirboltba a ferencrendiek 1725-ben végezték.

FELEPÜLT A RENDHÁZ

Templomuk mellett telket kaptak a barátok rendházuk felépítésére. Az alapkövet 1724-ben tették le és a tizenkét szerzetes befogadására képes rendház 1726-ban elkészült. A rendház azonban nagyobb lett, mint eredetileg tervezték, mert összesen huszonöt szerzetes számára volt benne hely. A temesvári rendház csakhamar virágzott és az összes cellák megkapták lakóikat. A temesvári rendházban szerzetesújoncok számára képesítő intézetet is létesítettek. A ferencrendi atyák csakhamar észrevették, hogy nagyon sok posztóra van szüksége a Bánságnak település által egyre nevékvő lakosságának és az érlelte meg bennük a gondolatot, hogy posztógyárat létesítsenek. A gyár szép jövedelmet jelentett a ferencrend számára, amely ezt a jövedelmet mind egyházi, iskolai és kulturális célokra használta fel.

PESTIS UTÁN ÚJBÓL TÖRÖK VESZEDELEM

A temesvári ferencrendi atyák működését azonban hirtelen megakasztotta 1738-ban a nagy pestisjárvány, amely Temesvárott és környékén diühögött. A rend tagjai bátran keresték fel a haldoklókat és feladták nekik az utolsó kenetet. A hős ferencsek azonban szintén megkapták a rémes betegséget és mire a járvány megszűnt, a temesvári rendház tizennégy tagja esett annak áldozatul. Ez a körülmény arra bírta a rendet, hogy a posztógyárat megszüntesse, a noviciátust pedig más városba helyezze át.

Alig tért vissza a pestisjárvány után a nyugalom a rendházba, amikor egy másik veszedelem fenyegette a temesvári ferencrendi társházat. A törökökkel újból megkezdődött a hadakozás és attól lehetett tartani, hogy a félholdas-lófarkas zászlók újra megindulnak a Bánság irá-

igéit, a műezsinek pedig napjában többször is kiáltották le a toronyból:

— Allah il Allah, Mohammed raszül Allah! Allah az Isten, Mohammed Allah prófétája!

Mikor aztán 1716 őszén Temesvárott a török uralomnak vége szakadt, Savoyai Jenő herceg győzelmes serege az összes török mecseteket raktáraknak használta és éveken keresztül azokban tartotta a tekintélyes zsákmányt. Raktár lett az egykori katolikus templomból is.

nyába. A katonai hatóságok azért elhatározták, hogy a temesvári várerődítmények építését most már nemcsak sürgősen folytatják, hanem az erődítéseket sokkal terjedelmesebbekké tesszik, mint azt eredetileg tervezték. A ferencrendiek temploma és rendháza körüli Katalinváros összes épületeit ezért lerombolták és nem hagytak meg mást, mint a templomot, a zárdát, egy kaszárnyát és néhány tisztlakot. Azonban ezeknek a lerombolására is kitérték már a határidőt. Lerombolásukra ugyan nem került sor, mert közben a törökkel újból békét kötött III. Károly király, de közölték a szerzetesekkel, hogy máris keressenek maguknak más megfelelő szállást, mert a helyre mégis szükség lesz a várfalak építése céljából. Azt ajánlották nekik, hogy költözzenek a Gyárvárosba. Erről a ferencsek hallani sem akartak. Kijelentették, hogy lelkészkedésük a Várra terjed és nem mehetnek egy messze eső külvárosba lakni. Különben is, mon-

dották, a Gyárváros levegője egészségtelen, mert a sok cserzővarga és szappanfőző bűzössé teszi a környéket, a városrész talaja mocsaras, sűpedékes, víze pedig ihatatlan. Kijelentették a ferencrendi barátok, hogy a Gyárvárosban sem sirboltot, sem pincét nem lehet építeni, mert mert mindkettő dohos és penészes lenne.

A VÁRBAN MEGKAPTAK AZ ÖKÖRMALMOT

A katonai és polgári hatóságok erre nem sürgötték a ferencseknek a várórból való elköltözését, de megtiltották nekik templomukon és rendházukon javítási munkálatokat végezni, mivel a lebontás semmi körülmények között nem marad el és így a javítás csak elfecsérelt munkát és pénzt jelentene. Közben meghalt III. Károly és a trónt Mária Terézia foglalta el. A ferencrendi szerzetesek folyamodványokkal ostromolták a királyt, akit arra kértek, hogy lerombolandó rendházuk és templomuk helyett kaphassanak a vár belterületén megfelelő épületeket. Mária Terézia végre meghallgatta kérésüket és 1752 október 16-án intézkedett, hogy a ferencrendiek a Várban megkaphassák az úgynevezett ökörmalmot és a hozzátartozó épületet, amelyben négy szoba és konyha volt. Az ökörmalom onnan nyerte nevét, hogy hatalmas örkököt lovak helyett ökrök vonták körbe. A malomban már huzamosabb ideje nem öröltek és azért nyomban nekifogtak a tisztogatásnak, az egészet pedig 1752 december 12-én már átadták a rendnek. Mayer Gábor kanonok és általános püspöki helynök karácsony első napján megtekintette a rendbehozott épületet és annak erre a célra átalakított részét alkalmasnak találta istentisztelet céljaira. Ennek alapján még aznap kihirdették az egész városban, hogy a felavatás karácsony másnapján történik. Erre az alkalomra nagy néptömeg gyülekezett össze és bárha nagy hideg volt, a hívek türelmesen várták végig a felszentelést és az első nagymiséét. Ettől az időtől kezdve a ferences atyáknak naponta legalább egy misét mondtak az új — ideiglenesnek mondott templomban — és a szomszédos épületbe beköltözött az egyik rendtag, míg a többiek egyelőre még a régi társházban maradtak.

Az új templom is felépült

A ferencrendiek várbeli telke, amely a mai Ungureanu és Bredeanu utcák sarkán volt és a mai Eugen de Savoya-uccáig terjedt, jelentős terület volt és azért a szerzetesek elhatározták, hogy a sarkon új templomot építenek az ökörmalom szobáit pedig szaporítják, emeletet húznak azokra és így új rendházat emelnek maguknak. Elhatározták, hogy új templomukat ismét csak Szent Katalinról nevezik el és az ünnepélyes alapkövetélt 1753 október 4-én megtartották. A templom 1755 őszére elkészült és annak felszentelését még abban az esztendőben a rendalapító Szent Ferenc ünnepén megtartották és elmondták benne az első szentmisét. A rendháznak a földszinten volt hat lakószobája és tágas konyhája, a másik földszinti szárnyon pedig az ökörmalom régi négy szobája. Az emeleten tí-

zeneg szoba készült. A rendház építkezése még nem fejeződött be teljesen, amikor a katonai parancsnokság tudatta a renddel, hogy a várépítési munkálatok annyira előrehaladtak, hogy a régi váron kívüli templom és zárda lebontása többé nem késlekedhetik. Ennek következtében a rend elhatározta, hogy 1756 június 16-án átköltözik a Várba. A régi rendházból már hajnalban kivitték minden berendezést, bútort, könyveket, egy-egy felszerelést és egy csomó ládát, amelyet társzerekerek szállítottak a Várban levő új rendházba.

MEGHATÓ BŰCSŰ A RÉGI TEMPLOMTÓL

Megható volt a régi templomtól való búcsúzkodás, amely a hívők óriási tömegének jelenlétében ment végbe. A szertartást maga a

Capitol-ban

DEANNA DURBIN
legújabb nagysikerű vígjátéka:

Ha a lányok megnőnek

Elsőrangú vígjáték.

Apollo-ban

Szenzációs film.

Vihar Azsiában

A főszerepekben:
CONRAD VEIDT
SESSUE HAYAKAWA

AMERIKA, a repülőgépek birodalma

Légi uralomra tör az USA

Newyorkból írják, Amerika összes iparágai közül, — még világviszonylatban is, — a repülőgépgyártás a legfejlettebb.

1938-ban az amerikai gyárak egymaguk több repülőgépet adtak el külföldre, mint a világ összes gyárai együttvéve.

Az ebben az esztendőben gyártott gépek értéke körülbelül ötszázötvenmillió pengő volt. Az európai háború kitörése természetesen az amerikai repülőipar fejlődésének is hatalmas lökést adott.

1939 májusától 1940 májusáig előállított gépek értéke 75 milliárd lei volt!

Tenát ötször arnyi, mint az előző rendes kereskedelmi évben.

Ezek a számok csak kereskedelmi értékeket mutatnak, de ezek mögött ott áll az ipar nem várt és hihetetlen fejlődése.

FÉLMILLIÓ MUNKÁS A REPÜLŐ-IPARBAN

Az amerikai hivatalos körök nem titkolják azt a szándékukat, hogy amint eddig Anglia uralkodott a tengereken,

a jövőben Amerika akarja az elsőséget tartani

a levegőben, hadászati és kereskedelmi szempontból egyaránt.

Az európai háború természetesen növelte a külföldről jövő rendeléseket és ezek már egymagukban is módot adtak a gyáraknak, hogy telepeiket, laboratóriumait és szerszámgepeiket növeljék. Ebben a pillanatban

Amerika repülőgépgyárai hatvanezer tanult elsőrangú munkást foglalkoztatnak

és ami még fontosabb: minden munkás mellett másik kettő áll, aki tanul. Ebben a számban nincsenek benne a segédmunkaerők, amelyekkel együtt a repülőiparban alkalmazottak számát közel félmillióra becsülik.

Amíg egy évvel ezelőtt az amerikai katonai körök kételkedtek abban, hogy a gyárak a megrendelt ötezeröttszáz repülőgépet időben le tudják szállítani, most már ilyen kétkedő hangok fel sem merülnek, mert a felfokozott üzemek nemcsak a hadseregnek szállítják pontosan a megrendeléseket, hanem a gépek ezreit szállítják Angliának és az azoknál is tovább, hogy egy félúton nemzetnek. Amerika ipari történetében még nem volt oly nagy külföldi megrendelés, mint amelyet most a repülőgépgyárak kaptak.

Negyvenezer polgári pilóta

Az amerikai hadseregnek és haditengerészetnek tartalék, gyakorló és teherszállítógepeket is beleértve, jelenleg

négyezeröttszáz gépe lehet.

A jövő év júniusában a hadsereg már ötezeröttszáz teljesen új típusú gépet, a haditengerészet pedig harom ezer darab legmodernebb harci gépet kap. Ezek még a régi rendelések, illetve költségvetés alapján készülnek, de nagyon könnyen meglehet, hogy a változott viszonyok miatt a kormány újabb, nagyobb megrendeléseket tesz majd.

Ezeknek a kívánalmaknak az amerikai gyárak könnyen eleget tudnak tenni. A hadigépek gyártása mellett kétszerannyi polgári gépet állítottak elő, mint a múlt évben.

Az amerikaiak légi uralmukat komoly számokra alapozzák. Jelenleg

négyezerszázharminchétféle kollégiumban körülbelül tízezer polgári pilótát képeznek ki csak ebben a hónapban.

A polgári repülőhivatal kimutatása szerint

Amerikában több mint negyvenezer embernek van repülőgépvezetői igazolványa

és a jelenlegi fejlődést véve figyelembe, Amerikában két éven belül kilencvenötezer magánrepülőgépre számíthatnak.

Annai bizonyos, hogy seholsem barátokozott meg úgy a közönség a repülés gondolatával, mint Amerikában. A hazai vonalakon nemcsak a megtett távolságban, hanem a bizottság tekintetében is példánélkül álló rekordot állítottak fel az amerikai repülőársaságok.

Egymilliárdnyolcszázmillió kilométer utat tettek meg a személyszállítógepek anélkül, hogy halálos baleset előfordult volna!

A Clipperek a legrövidebb időn belül minden

nap átrepülnek majd Európába. Azonkívül új vonalakat állítanak fel Alaszka és Ausztrália felé. Így rendszeres légiforgalom lesz Amerika és a többi kontinens között, — Afrika kivételével.

AMERIKA KEDVEZŐ FÖLDRAJZI FEKVÉSE

Kétségtelen, hogy a repülőgépgyárak állandó foglalkoztatása és az üzemfejlesztése egyik fontos tényezője a tervezett amerikai légiuralomnak, épp úgy, mint a közönség repülőgépszereplése. De a katonai szakértők érveikben főleg azt hangsúlyozzák, hogy

a föld valamennyi állama közül Amerikának van a legkedvezőbb földrajzi fekvése a légitársaságok ellenőrzésére.

Szerintük Amerika legerősebb ellenfelei az óceánok túlsópartjain vannak, akiket a legújabb típusú „repülőerővel” bármely amerikai repülőbázisról könnyen elérhetik, anélkül, hogy ezek az államok Amerikát repülőgépekkel megtámadhatnák. A szakértők szerint a Hawai szigetekről elinduló amerikai gépek könnyen elérhetik Japán nagyobb városait, de nincs olyan japán repülőbázis, ahonnan kiindulva Amerika nagyobb ipari centrumait meg lehetne támadni. Ugyanez a helyzet Európa felé is. Mindenesetre a kedvező földrajzi fekvés még nem minden, éppen ezért

az amerikai kereskedelmi és hadiflottát eddig nem is képzelt arányban kell fejleszteni.

Ha szükséges, több pénz kell erre fordítani, mint amennyit költöttek a haditengerészetre, — pedig az már sok milliárd dollárt elnyelt.

Az amerikai repülőbázisokról a föld egy ötöd részét tudják a jelenlegi teljesítmények mellett elérni és negyven százaléka a földnek közelebb esik ezekhez a bázisokhoz, mint bármely más állam légikikötőjéhez. Amerika a jelenlegi háborún a jövőbeli légiuralmát akarja megkeresni!

püspök végezte kanonokjainak és udvari papjainak segítségével. A püspök papjaival a főoltárhoz ment és a templomi kórus énekének befejezése után latin nyelvű imát mondott, majd kíséretével és a ferences szerzetesekkel a templom elé vonult és a főbejáratnál átvett egy virágokkal és szalagokkal díszített kőmiveskalapácsot. A kalapáccsal ráütött a bejárat mellett a falra olyan erővel, hogy a falról lehullott a vakolat. Aztán visszatért a főoltárhoz, amelynek vakolatát szintén leverte. A püspök erre a tabernakulumból kivette a szentségtartót és azt magasra emelte, miközben rázendített az Oltári Szentség himnuszára:

— Pange lingua...

A hívek meghatottan énekelték a himnuszt. Külön kirendelt emberek leoltották az örökmécseket, a gyertyákat és szétszedték az összes oltárokat. Azután a püspök vezetésével megindult a körmenet a Várba. Elöl vitték a lerombolandó templom zászlóját, utána következtek az iskolás gyermekek tanítóik vezetésével, Szent Ferenc harmadik rendjének világi tagjai jelvényeik alatt, a városi tanács, a ferencendi szerzetesek és a gyertyásokkal kezükben, huszonnégy fegyveres katona, a jezsuiták, zenészek, a püspöki székesegyház zászlaja, a kanonokok, Kipperhorn Ferenc ferencendi gárdián, akit Rossi Kelemen kanonok vezetett, világi papok, a Szentséget magasra tartó püspök, aki fölé díszruhába öltözött előkelő urak selyemből készült menyegyzet tartottak, a hivatalnokok testülete, ismét huszonnégy fegyveres katona, egy ferencendi fráter, aki Szűz Mária szobrát vitte, majd rózsafüzéres asszonyok és végül a hívek beláthatatlan tömege. A körmenet alatt Temesvár valamennyi harangja szóltott.

A HISTÓRIAI EMLÉKŰ OBELISZK

A várbeli ferences templom bejáratát füzérek ékesítették, padlóját pedig telehintették virággal. A templom előtt a körmenet résztvevőit kétoldalról állottak és bebocsátották a püspököt kíséretével, a ferencendi szerzetesekkel és az előkelőségekkel. A püspök a Szentséggel megáldotta a híveket, majd rákezdte az éneket:

— Veni creator spiritus!

Azután a szentségtartót az oltárra helyezte és megkezdte a főpásztori nagymisét. Mise után Te Deum laudamus következett, mire a püspök újból megáldotta a népet és ezzel a szertartás végét ért.

Ugyanaznap megkezdődött a ferencesek régi templomának és rendházának a lebontása. Magára a régi megszentelt helyre nem kerültek várak és sáncok, de köröskörül létesítettek erődítési műveket. Hét esztendővel a lebontás után a régi Katalin-templom helyét obeliszkkal jelölték meg. Ez az obeliszk, amelyet az 1920-as évek után lebontottak, de néhány évre rá ismét felállították, ma is eredeti helyén látható.

A FERENCENDI ATYÁK ISMÉT ELHAGYJÁK A VÁROST

A ferencendi atyák — okiratok hiányában meg nem állapítható okokból — még 1780 előtt elhagyták várbeli templomukat és rendházukat. Eltávoztak Temesvárról és csak két szerzetest hagytak itt, akik a Gyár városban végeztek lelkészkedést. De a Gyár város 1780 végén világi plébánost kapott, mire a két utolsó ferences is búcsút mondott Temesvárnak. A temesvári ferencendi atyák a szegedi, szabadkai és szakolcai rendházakba kerültek. Es mi lett rendházukból és templomukból? Mindkettőt a kegyesrendi szerzetesek kapták, akik akkoriban költözőköttek gimnáziumukkal Temesvárra. Száz évnél jóval tovább használták a kegyesrendiek a rendházat és templomot, majd eladták azt a városnak és mai nagy intézetüket építették meg Székely László műépítész tervei szerint. A régi templom lebontották és helyén ma az Általános Hitelbank palotája áll. A rendház ma is megvan és abban a városi zeneiskola működik.

Kubán Endre

A német katonák Svédországon át mennek hazá Norvégiából

Stockholmból jelentik: A svéd külügyminiszter tegnap közölte, hogy miután az ellenségeskedések Norvégiában megszűntek, a vasútszállítási korlátozásokat Svédország és Norvégia között felfüggesztették. E rendelkezés értelmében megengedik német katonai szállítmányok áthaladását Svédország területén. Ez vonatkozik olyan német katonákra, akik szabadságra mennek és ebből a célból külön vonatokat bocsátanak a német hadsereg rendelkezésére.

(Rador.)

A temesi királyi helytartóság egy millió leit adott a beszarábiai menekültek segélyezésére

A temesi királyi helytartóság területén a legnagyobb buzagommal folyik a beszarábiai és bukovinai menekültek segélyezésére megindított akció. A temesi helytartóság erre a célra egy millió leit bocsátott a bucegi helytartóság rendelkezésére. Ezenkívül a helytartóság hivatalfőnöke a tegnap tartott értekezleten elhatározta, hogy az összes tisztviselők egy napi fizetésüket ajánlják fel ezen célra. A helytartósági tisztviselők egyesülete továbbá még tizenkétezer leit adományozott, amelyet Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár a sajátjából: tizenötezer leire kerekített ki. A helytartóság a prefektúrákhoz és a városok vezetőségéhez küldött körrendelet útján felhívást intézett a lakossághoz, hogy mindenki anyagi lehetőségéhez mérten járuljon hozzá a menekültek segélyezéséhez. Nagyon szép eredménnyel fejeződött be az első

napi gyűjtés Lugoson is, ahol a menekültek segélyezési alapjára kilencvenezer lei gyűlt egybe. Temesvárott tegnap ismét számos pénzdomány érkezett és ezek közül kiemelkedik a temesvári kalapgyár huszonezezer leies adománya.

Itt közöljük még, hogy a beszarábiai és bukovinai menekültek segélyezési ügyét intéző bizottság irodáját a Nemzeti Gárda parancsnokságának a helytartósági palota második emeletén lévő 166 számú irodájába helyezték át. A pénzdományokat ott lehet befizetni és a menekültek is ott nyújthatják be segély kiutalására vonatkozó kérvényeiket. Az iroda délelőtt 9—1 óra és délután 4—7 óra között tart hivatalos órákat.

Gigurtu miniszterelnök a Nemzeti Gárdák főparancsnokságán keresztül 200 ezer leit adományozott a beszarábiai menekülteknek,

Hogyan él Portugália a háború viharában

Lisszabon a csendes város. Az ibériai félsziget másik államának sikerült megmentenie teljes semlegességét

Az Atlanti-óceánról érkezve Portugáliába, az embernek az az érzése, hogy megváltozott körülötte a légkör. Az első pillanatban nem tudjuk, mi okozza a változást, hogy van az, hogy a közep európai ember számára annyira idegen nagy nyugati tenger után a lisszaboni öbölnek már mintha kissé ismerősebb vonásai volnának. Csak amikor feltűnedeznek a latin arcok, a kedélyességgel enyhített rendetlenség, a zaj, a kávéházak, amikor az ember már kezd rájönni, hogy milyen közel jár Sziciliához, akkor nyílnak bele a főfedezés: hát persze, a Földközi-tenger az az ismerős fél-otthon vagy ahogy a klasszikus frázis mondja, műveltségünk közepetengeri bölcsője az, amelynek levegője Lisszabon kikötőjében megcsapja az északnyugat felől jövő idegent. Ilyenkor látni, milyen nagyon északra esik Anglia és milyen nagyon nyugatra.

AKIK NEM TUDNAK KIFARADNI A BESZÉDBEN

Nemcsak a csodálatosan sokszínű portugál nővényt, egy furcsa akácszerű fának ilyen későn, júniusban virágba boruló lombjai árszatanak színeket és szagokat, hanem a latin ember beszéd-móra is villamossággal telíti a levegőt. A szófukar angolok után már megint látunk és hallunk embereket, akik saját hangjukban gyönyörködni tudnak, akik séta közben meg-megállnak egy kerek, nagylendületű gesztus kedvéért és akik — ez is egyedül a földközitengeri népek titka — nem tudnak kifáradni a beszédben sem agyukkal, sem szájaikkal. Amulva nézem őket, irigylőn, gyönyörködve és — minthogy ez mégis csak idegen számunkra, — kissé zavartan.

Itt ül például ez a nyilván portugál állampolgárságú, de földközitengeri nemzetiségű férfiú. Barátaival feketézik az uccai teraszon, balkezesen cigarettá, jobb öklében megemissitító érvek szerzetését cikázó köteget remegtetni, dől belőle a szó, fejt — amelyen persze jó meleg fekete kalap és a forró napsütésben — barátai felé fordítja s közben, mintha nem is az övé volna lábát kinyújtja a gyalogjáró széliség, ahol is azt buzgón fényesíti egy mozgó cipőtisztító. Teste elnyúl a széken, de a szelleme éber. S körülötte a barátok, amint hallgatják, kissé türelmetlenül és hitelbe: várva, hogy a beszédben rájuk kerüljön a sor. Szemük az eszes, minden irányban látó, gyorsjárású földközitengeri szem, amelyben azonban így, hallgatás közben a kelet tekintete szől meg, a kissé fáradt, messzire-néző, szemlélődő pillantás.

Keleti vonás az emberek merev modora, amely nyilván feudális maradvány. Az ideérkező idegen azt hallja, hogy az új rezsim, ha a politikai demokráciát megszüntette is, a társadalom demokratizálódását elősegíti, az új bürokrácia az utódok kiválasztásánál állítólag már nincs tekintettel a származás alacsonyabb vagy magasabb voltára. Ugy látják azonban, könnyebb magukat a feudális intézményeket, az osztályok előjogait, a nagybirtokokat megszüntetni, mint a feudalizmus modorát, a szertartásos hajlongást kiirtani.

BOLDOG BEKE

Egyébként teljes béke nonol Portugáliában. A kikötőben egyedül az amerikai hadihajók emlékeztetik az utast a háborúra, a hatóságok senkitől sem kérdezik, mennyi pénzt hoz be vagy visz ki magával, nem adagolják a cukrot, nincs hústalan nap. Maga a tömeg gondtalan s akármilyen sötét képek nyomasztják is az idegen képzeletét, örömmel látja, hogy itt még mindig van jókedv, van sok autó, szabad benzín s vannak, akik rohanó kocsiukból lobogó hajjal, redőlően arccal belenevetnek a napba. Maga a város, az uccák, a házak azonban érdek telepek. A bedekkernek hívott Guide Bleu elmondja, hogy az 1755-ös földrengés mindent elpusztított s így a tervszerűen egyenesen, szinte az unalomig szabályszerűen megvont uccákon a házak viszonylag mind újjak. A nagy multról beszélő paloták mind kijebb esnek.

De azért ma sem vidéki ország Portugália. A régi világbirodalom maradványa még mindig elég

nagy ahhoz, hogy ha nem tényleges hatalmat és gazdagságot, legalább perspektívát mutasson azok számára, akik Lisszabonból szemlélik a világot. A megmaradt portugál birtokok az angol birodalomra, az elvesztett részek pedig Dél-Amerikára utalnak. A tengerentúli portugál birodalom ugyanis Anglia jóvoltából és erejéből él, ha az angolok udvariasan szövetségesteknek nevezik Portugáliát, lényegileg a portugál birtokok angol védnökség alatt állanak, éppúgy, mint a holland keletindiai birodalom. Az első világháború előtt pletykák keringtek arról, hogy a német gyarmati igényeket Anglia úgy akarja kielégíteni, hogy Németországnak portugál birtokokat ad oda. Ma sem tudjuk pontosan, mi volt igaz ebből a hírből, tény azonban, hogyha az angolok akarták volna, odaadhatták volna. Erthető tehát, hogy Portugália annyira csíng Anglián, hiszen valahán mindenképpen kell csüngenie.

AZ IDEGEN IKREK

A másik kapocs, amely szintén nagy távlatokat mutat Lisszabonból Portugália és elvesztett

Szellemi hadviselés

A jőzőn és bizony kicsit idegenül áll meg a különböző rádió- és sajtóhíradások sokféleségében és zürzavarában, különösképp pedig az olyan hírterjesztő propagandával szemben, melyet idegen nemzetiségű adóállomás, idegen hírforrás, másországbeliek számára közvetít, — saját anyanyelvükön. A propaganda mindenkor hatalmas fegyver volt a hozzáértők kezében, de megközelítőleg sem aknázták ki lehetőségeit úgy, mint a mostani háborúban. Hadviselő, nem hadviselő és semlegesek egyaránt ádáz küzdelmet folytatnak a hírterjesztés és meggyőzés minden elképzelhető módján és eszközeivel: ezen a fronton, — a propaganda frontján, — lelkiismeretfurdalás nélkül mondhatjuk, hogy hadviselő minden állam. Küzd, áldoz, hódít, vagy vesz, aszerint, vajjon eltalálta-e, jól-rosszul, a szellemi hadviselés taktikáját, idejét, módzatait.

Magában véve a propaganda tisztességes eszköz volna. Országépítő tényező. Fontos szerepet tölt be békeidőben is. Szívesen hozzászoktatjuk fiúinket az ilyen fogalmakhoz: egészségügyi propaganda, kultúrpropaganda, idegenforgalmi propaganda, népnevelési propaganda. Egy kiváló külföldi propagandafőnök szerint csapán az irányzatos és nemzetek ellen uszító propaganda veszedelmes, lélekmérgező fegyver. Ha a nemzet, a népi közösség érdekében használják, annak szolgálatára rendelik, — áldást-hozó, szükséges intézmény. Szerepe ott siklott ki, ahol egy sorba állították a haditechnika és gazdasági blokádk kíméletlen erőfeszítéseivel. A fegyveres és gazdasági háború kegyetlensége mellé csatlakozott a szellemi hadviselés, melynek rendeltetése az ellenség lelki felőrlése, megbénítása, erkölcsi erőinek gyengítése és amennyire lehet, megsemmisítése.

A propaganda lényeges kellei között elsősorban azok az elemek fontosak, melyek az értelemhez szólnak. Meggyőzni az értelem kell, tehát igazság, logika, adathúság a propaganda hatóerőjének biztosítéka. Az értelem ezt tanítja. Tapasztalatban azonban a dolgok egészen más-ként festenek. A szellemi hadviselés sztratégiái a pillanatnyi helyzet, a meglepetések, villámhatározások emberei. Tisztában vannak azzal, hogy a háborús izgalomban meggyötört lelkek itélőképessége az események gyors váltakozásában nem ér rá mérlegelni, a reáiduló meglepetések sodrában a nagy többség elveszti tájékozódó képességét s az értelem ítéletén felülkereked

nagy gyarmatbirodalma, Brazília közt, ma is érezteti hatását szellemi téren. Politikailag pedig, azt mondják, a Dél-Amerikából jövő hangok szerint ott ugyanúgy ítélük meg az európai kérdést, mint a portugálok. Valóban minden arra vall, hogy amilyen mértékben közeledett Spanyolország a tengelyhatalmakhoz, úgy erősödött még jobban a portugál érdeklődés a másik irányban.

Ebben is eltérően fejlődött egymás mellett a két ibériai nép, amelyet itt néha az idegen ikrek néven is emlegetnek. A temperamentumuk is különbözik egymástól, ami részben abból ered, hogy Portugáliában az időjárás is mérsékeltőbb, mint a legtöbb spanyol vidéken. Lisszabonban, azt mondják, sohasem ül el az állandó szél az Atlanti-óceán felől, a spanyol lélek viszont a tengeről nem mérsékelt s túlnyomórészt kontinentális éghajlat alatt alakult ki. A portugálok valóban kevésbé látszanak szenvedélyesnek, mindenestre valamivel halkabbak, mint keleti szomszédaik. Azt mondják, mértéktartóbbak is. A portugál barokk például kétségkívül sokkal higgadtabb, mint a spanyol.

A portugál-spanyol viszony negatív elemeinek esetleges politikai következményeit azonban hiba volna túlozni, éppen ezért az erről keringő híreket, jóslásokat fenntartással kell fogadni. Amíg az ibériai félsziget az európai politika szempontjából megmarad mostani periferiális állapotában, addig nyilván a két szomszédállam viszonya is békésen fog tovább fejlődni a nem nagyon bensőséges, de azért eléggé baráti együttműködés útján.

Frey András

kedik az ösztönélet, az érzelmek. Amint a veszályba jutott ember is legtöbbször elveszti hidegvérét, megfontoltságát, — így járnak a tömegek is. Ezért van döntő súlya a mostani háborúban a propagandának. Látszatra szellemi hadviselés, lényegében azonban az emberben rejlő alantasabb ösztönök, a testvérgyűlölet, önzés, esetleg elkeseredés tudatos kihasználása. Sokszor pedig nem más, — az egyik legjelentősebb olasz lap megállapítása szerint, — mint a „hazugság mozgósítása”. S ami ráadásul cseppet sem hízogó reánk: az ételt megrágnak, a zorvosságot, mielőtt használnak, gondosan megvizsgáljuk, a vásárolt portékát jól szemügyre vesszük, bizalmas barátainkat rendszerint jól megválogatjuk, — a híreket azonban legelőbbsen egyszerűen beveszik. Beveszik és továbbadják, száz eszt közül kilencvenkilenceszer hozzátoldás, nagyítás, no meg egy kis titokzatos jólértesültség sejtetése kíséretében. A propaganda elindítói tudják ezt. Számítanak erre. Tudják, hogy a nyelvetnek nehezebb parancsolni, mint a kar acélos izmainak; tudják, hogy a bombák telitalálati legfeljebb hajókat, épületeket, menetoszlopokat „intéznek” el, — az emberi nyelv azonban öntudatlan, titkos munkatársukká szegődik, mossa a határokon belül, az otthonok, munkahelyek mélyén, s a jól irányított propaganda vértelen sikereket eredményez a véres harc diadáljai mellett.

Rájönni erre mindenestre könnyebb, mint védekezni ellene. A rádiót kikapcsolhatják, elko-bozhatják, az újság minden sorát szűrőszálhasogatón átböngészhetik, — az emberi nyelv kifog minden övintézkedésen. Némi cinizmussal azt is megállapíthatjuk, hogy a legtöbb reméhrít olyanok tudják, akik a legkevésébet olvasnak a rádiót talán nem is igen hallgatnak. A propaganda az erkölcsi gyengeségre épít, — az egyetlen biztos szer ellene tehát az erkölcsi komolyság és felelősség. Ne hírekkel kedveskedjünk egymásnak, hanem testvéri kézzserításként legyen melegebb, őszintébb. A magunk emberségéből vagyunk azok, akik vagyunk. Ne áruljuk el néhány vacak szenzációért önbizalmunkat, idegeinket, különösképp pedig ne tegyük nevetség tárgyává népi önbizalmunkat.

Olyan a helyzet, hogy azon a sok szóbeszéd ügysem minősít semmit.

Sőt! Inkább ront...

A szavak ideje lejárt. Spártai keménységre, összeszedettségre van szükség, hogy helytálljunk és dolgozzunk.

Ne keserítsen, hogy a propaganda szűnyögből elefantot csinál, vagy fordítva. A propagandának ugyanis az az Achilles-sarka, hogy annyit ér, amennyit — elhisznek belőle...

Kulesár Kálmán

A COLOSSEUM — KERT
a hivatalos záróráig naponta nyitva

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

28-10 és este 10 óra után: 28-15

A letagadott harmadik...

Mint gombok termékenyítő eső után, úgy nőnek ki ebben az új városrészen máról holnapra a csinos villák, vidámszínű társasházak Nap felé táruló ablakoráikkal. Zöldbe, virágba borult kertek. Pompás nyári kép, csupa derű.

A laphomlokú új villa előtt, a felhalmozott homokban rózsás gyermekarcokból vidám tekintetek kacagnak felém. Derékgig szakadnak a homokbuckákba. Egy-kettő kikeмерegnek, lerázzák a homokot és kezdik újból a játékot. Alig tudom kicsalogatni őket, s akkor is csak futó csókra nyújtják meleg kis arcukat.

— Nincs kedvetek pihenni? — kérdelem.

— Nincs, dehogyan, mikor ilyen finom a homok.

— Itthon van édesapa meg anya? Hát Györgyike, nem vitték sétálni? A hatéves kis legény erre a kérdésemre kijózanodik a játék mámorából, előlép a homokból és olyan komoly arccal, amelyet csak a katonai díszlépést „vágva” szokott öltetni, aggódva válaszol:

— Ma nem vehetik Györgyikét sétálni, mert szombat, kijön a házibácsi, aztán meglátná!...

Fent a lakásba a másfél éves baba, Györgyike, csipkés köténykével, arany hajában pillangó bóbítással pipesskedik ki lágyujjhegyen a gyermekszobából. Megáll a rádió előtt. Parányi kezével izgatottan mozgatja a fekete csavart, egyszer csak kigyullt a halott gép lelke. Halk muzsika szűrődik, Györgyike szeme felragyog, összecsapja két parányi tenyerét és úgy forog körül vidáman dalolva: „la, la, la, la...” Forog, amíg csak le nem szédül a puha szőnyegre. Györgyike nem mehet ma sétálni, mert kijön a háziúr és... ments Isten még meglátja. A lakás kiadásakor ugyanis szigorúan két gyermeket „kötött ki” a háziúr, tehát Györgyikét. — aki harmadik — le kellett tagadni. Őneki csak lopva szabad élni, mert némely háziúr szíve keményebb a kőnél. Hála Istennek, hogy Györgyike még nem érti a világ gonoszságát. Az ő élete, még így lopva is, egyetlen gyönyörű, vidám la-la-la...

Gaál Olga.

Aki vigráz a szájára és nyelvére, sok kellemetlenséget elkerül.

— A szokott heti rádióműsort rajtunk kívül álló technikai okok miatt csak keddi lap számunkban közölhetjük.

— A propaganda miniszter fogadó órái. Bucurestiből jelentik: Nichifor Crainic az új propagandaügyi miniszter fogadó órái hétfőn, szerdán és pénteken déli 12 és 13 óra között lesznek.

— Elnapolták az ez évi FEHÉREGY-HÁZAI PETŐFI-ÜNNEPELT. A Segesvári Magyar Kaszinó Petőfi Bizottsága köz tudomásra hozza, hogy a f. évi július 28-ik napjára kitűzött fehéregyházi Petőfi-ünnepélyt bizonytalan időre elnapolták.

— Betiltották két bucarestii lapot. Bucurestiből jelentik: A Semnalul és Jurnalul című lapok megjelenését közrendészeti okokból betiltották. Ugyanakkor felhívják az országban megjelenő valamennyi lap figyelmét, hogy a hatóságok közleményeit teljes pontossággal hozzák, mert ellenkező esetben megtorló intézkedéseket alkalmaznak.

— Esküvő. Preissig Janka, a Higiena-művek tisztviselője, Preissig Károly temesvári újságíró testvére, tegnap délelőtt az anyakönyvi hivatalban házasságot kötött Wagner Ferenc resicai tanítóval. Az egyházi esküvő ma, vasárnap déli fél 1 órakor lesz az erzsébetvárosi katolikus plébániatemplomban.

— A szeszkvóta eladásánál nem kell tőke-kamat adót fizetni. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Érdekes adóbírság ügyét tárgyalta az itteni törvényszék. Három évvel ezelőtt hét háromszéki szeszgyáros eladta szeszkvótáját, mert nem volt tőkéjük, vagy nem tartották rentábilis üzletnek a szeszgyártást. A kvóták vevői szintén háromszéki szeszgyárosok voltak. Az adás-vétel után néhány héttel kolozsvári ellenőr érkezett Háromszékbe, aki felülvizsgálta az ügyletet és úgy találta, hogy az államot károsodás érte, mivel a termelési jog elidegenítésénél nem fizették ki a tőkekamat adót. Ezért kihágási jegyzőkönyvet vett fel és az érdekelt szeszgyárosokat tizenkét millió lei bírsággal sújtotta. A szeszgyárosok megfellebbezték a bírásági jegyzőkönyvet és így került az ügy a törvényszék elé. A bíróság hosszas tanácskozás után megsemmisítette a bíróságot, mert úgy találta, hogy a vételár után ebben az esetben nem kell tőkekamat adót fizetni. A döntés elvi jelentőségű és így precedensül szolgálhat hasonló pereknél.

Ír állampolgár csempészett pokolgépet a newyorki világkiállításra

Newyorkból jelentik: A newyorki rendőrség nagy erővel folytatja a vizsgálatot a világkiállítás brit pavillonjában talált és később felrobbant pokolgép ügyében. Azt hiszik, hogy a pokolgépet magát rejtő bórondót egy ír állampolgár csempészte az angol pavillonba.

(Rador.)

— Emlékiratban világosítják fel a külföldi akadémiákat Beszarábia néprajzi helyzetéről. Bucurestiből jelentik: A Román Akadémia zárt ülésén Iorga professzor tartott beszámolót, majd pedig vita keletkezett arról, hogy emlékiratot kell készíteni, amely magába foglalja Beszarábia és Bukovina történelmi és néprajzi helyzetét. Ezt az emlékiratot eljuttatják a világ valamennyi akadémiájához. A vitában résztvettek Racovita, Petrovici, Rebreanu, Lapedatu, Ciobanu és Radulescu Motru akadémiai tagok. Végül így határoztak, hogy az emlékiratot több külföldi nyelvre lefordítva eljuttatják az európai és tengerentúli kulturális intézetekhez.

BORSEC

ideális magaslati hely
fenyvesek között.

Napos, szép szobák, jó koszt.

SAINT-SAUVEUR villában

(—) Elmarad a rózsáünnepély. A Viribus Unitis jótékonycéli józsefvárosi asztaltársaság mára tervezett rózsáünnepélyét bizonytalan időre elhalasztották.

(—) Betörés a Mehalában. Chisnanciu Ilie mehalai lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek behatoltak a Grigore Alexandrescu ucca 1 szám alatti lakásába, ahonnan ruhát és fehérneműt, valamint más háztartási tárgyakat vittek el, mintegy tizenöt ezer lei értékben. A betörők kézrekerítésére megindult a nyomozás.

A világ aranykészletének 80 százaléka Amerikában van

Washingtonból jelentik: Június folyamán az Egyesült Államokba 1150 millió értékben újabb aranykészlet érkezett. Jelenleg a világ aranykészletének 80 százaléka van Amerikában. Ennek értéke 20 milliárd dollár.

(Rador.)

(—) Megjelent Uz Boctze negyedik füzeté. Nyíró József híres regénye folytatásokban, kapható minden újságárusító helyen.

(—) A Begába zuhan. Hemmang Margit nyolcvankét éves strandlepi lakosnő, a városi strand közelében vigyázatlanság folytán a Begába esett. A matronát kimentették a vízből és a mentők kórházba szállították.

(—) Kutyák nyírása. A temesvári Állatvédő Egyesület közli a közönséggel, hogy a kutyák nyírása igen oltsón történik. A kutyákat vasár- és ünnepnap kivételével naponta délelőtt 9—12 óra között nyírják meg, a legjobb és legmodernebb nyírőeszközökkel.

A távozó miniszter

A kisebbségi minisztériumból két esztendő működés után távozott Dragomir Silviu dr., hogy helyét egy olyan miniszternek adja át, aki maga is kisebbségi népnek a fia. A volt miniszter távozása ünnepélyes formák nélkül történik, de a kisebbségi sajtó hasábjairól az elismerés és méltánylás hangján búcsúztatjuk dr. Dragomirt. Nehéz körülmények között, nagy tapintattal vezette tárcája ügyeit és a kisebbségi kérdés gyakorlati kérdéseinek megoldásánál igazságérzet és pártatlanság vezette. Mindent megtett, amit a körülmények és hatásköre megengedtek és semmit sem mulasztott el, amivel a kisebbségek létét és boldogulását megkönnyíthette. Mindenki-vel szemben szívélyes volt és nemcsak a kisebbségi kérdés megoldásának határozott és megfontolt irányvezetésével, hanem az apró, mindennapos ügyekben való segítséssel érte el, hogy a romániai népkisebbségek megnyugodva vették, hogy sorsirányításuknak részben ő a letéteményese. A többségi népnél Dragomir Silviu dr. elérte, hogy minisztersége alatt elszórt a jövetelet megelőző feszült atmoszféra a kisebbségekkel szemben és így működése minden irányban kedvezően hatott. Helyéről a megtett kötelesség biztos tudatával távozhatott és a magyar lojalitással nem mulaszthatja el ebben a pillanatban sem őszinte elismerésének tolmácsolását.

Hogyan akarod, hogy más megőrizze titkodat, amikor önmagad nem vagy titoktartó.

(—) Házasságkötések. A temesvári anyakönyvi hivatalban szombaton délelben a következő párok kötötték házasságát: Halmos Antal magántisztviselő és Trattner Emilia, Sepi Silviu mérnök és Udiozki Amália, Bach György műszerész és Halassy Viktória, Jentner János szabó és Lissék Leontin, Isfanesu Adrian postai hivatalfőnök és Milincovici Magdalena, Leitner Gyula hentes és Wenzel Anna, Suti Anton rendőr és Florea Paraszchiva, Copil Teodor napszámos és Vladut Livia, Samhammer Raimund pék és Gyulai Teréz, Schubert Pál kereskedő és Braun Sidonia, Santion Jon villanytelepi szerelő és Mloc Rujia, Kelemen Mózes napszámos és Józsa Agnes, Giu Peter rendőr és Matei Sofia, Dottermann György szabó és Gogan Anna, Wenzel József munkás és Feichtner Erzsébet, Valcaneant Jon CFR alkalmazott és Uta Niculina, Barát Mihály munkás és Aedai Sára.

— Ismét megnyitott a „Bucurestii Hónap” kiállítás. Bucurestiből jelentik: Július 6-án, szombaton újból megnyitották a Bucurestii Hónap kiállítását.

(—) Születések. A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Grubisits Emil napszámos Péter nevű fia, Muntean Ilona napszámosnő Mária nevű leánya, Schmelzer Lajos nyomdász Vioara nevű leánya és Mátyás nevű fia, Kocsis Aladár lakatos Aladár nevű fia, Ruppert Károly cipész Antal nevű fia, Rieger Róbert Ferenc orsoval kereskedő Krisztina nevű leánya és Horst nevű fia, Makamul Henrik szabóságos Gunter nevű fia és Stürmer Gyula tanár Helga nevű leánya.

(—) Halálozások. A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Alfandri született Budai Jozsefa 57 éves nyugdíjasnő, Tumo Antal 80 éves műszerész, Popescu, született Nikolics Szidónia 81 éves nyugdíjasnő. Reb János 67 éves nyugdíjas.

Anglia vasuti hálózatát megrongálták a légi támadások

Csikágóból jelentik: A fémpari tröszt elnöke kijelentette, hogy Angliának sürgősen szüksége van a megrondelt sinekre, mert a sinházlat nagy részét megrongálták a bombázások, azonban az amerikai gyárak gondolkodnak a szállítási határidő felett, miután nem tudják, hogy mikor következhet be a támadás a szigetország ellen.

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Vasárnap és hétfő:

AGOLLÓ: Vihar Ázsiában (francia film).
CAPITOL: Ha a lányok megnőnek (angol film).
CORSO: Fenyegetés (francia film).
SCALA: Maja kettős házassága (német film).

Négy szemközt önmagammal

Valahonnan régről, az ifjúság kezdetéről, talán még messzibbről, valahonnan a gyermekorból, van bennem egy emlékfoszlány. Honnan maradt, már nem tudom, valami romantikus könyvből, amit nem az én számomra írtak, előbb járt koromnál, már akkor, azután pedig, anélkül, hogy megálltam volna mellette valaha is, túlhaladtam. De az ember élete ilyen. Emlékfoszlányok vannak benne, amiknek az eredetére már nem emlékszik, de adott helyzetekben feltolakszanak és utat kérnek. Csak annyira emlékszem, hogy valaki búcsúzik, áll egy vonatablaknál messzire néző szemekkel és a vonat lassan kifelé indul az állomásból, lassú pöffenesekkel, álmosan, kényelmesen és valakinek, a búcsúztatónak még van ideje utána szólni: Igyekezz boldognak lenni...

Hova tart, miért indult és hol vesztette el boldogsága felé igyekeését, hogy ennek akarására figyelemzetni kelljen, — mindezek kihullottak belőlem. Csak arra emlékszem, hogy Alomhercegnő áll a vonatablaknál, a napsugarai meg-megcsillannak ragyogó, búzakalászsín haján, a szíve tele van keserűséggel, miközben a vonat kerekének ritmusa azt dübörgi...: igyekezz... igyekezz boldognak lenni... ezt mondják az elszáradt fák is, a semmi-bevesző hegyek, az agyagszínű folyók és a sürgönydróton üldögélő madarak tarka serege. Alomhercegnővel rohant a vonat, vízi keserű szívével és a boldogságot akarni akarással, amelyet igyekeznie kell hogy elérjen. Mögötte állomások maradtak el és három kis szó kíséri végig az úton, három kis szó hosszan utána kúszik.

Most, hogy utnak indulok magam is, mint valami ködkép úgy jelenik meg bennem. Mások is indultam, sokszor indultam, kis meghatottsággal a torkomban még elmondtam néhány szót, felnőttesen és komolyan az anyámnak, hogyan éljen és hogyan vigyázzon magára. Kicsit szigorú arccal figyelmeztettem a diétára, amelyet tartania kell és a többiekhez is volt néhány szavam. Még megbeszéltem a dolgokat, magamét is, másokét is, hol, mikor, mi a teendő. Esetlegesen merültek fel, a közel és távol jövő képei. Még elmondtuk egymásnak, ha... mit kell tenni.

Megint indulok, mint életem elég rövid ideje alatt már annyiszor. Mereven nézek előre, az életem kanyargó út felé és nincs szavam. Megvillannak bennem dolgok, úgy érzem, talán ezt még meg kellene mondanom, ezt vagy azt, de hallgatok, nincs szavam és nincs hangom. Elszántságot érzek, amikor a vonathoz felzárok, mintha sarkvidéki expedíció felkerülő útjára indultam volna. Látom, aggódo szemek kísérek. Féltenek. Vigyázz magadra, hallom a hangjukat. Nagyon, nagyon vigyázz magadra...

Szavaik elkísérik végig az úton. S ezt a pár szót, amit máskor annak éreznék, most nem érzem revertségesnek. Vigyázz magadra, mondják, mert

nem tudnak mást mondani. Ebben a két szóbán sűrítik össze aggodalmukat, féltésüket, szeretetüket. Ezzel a két szóval közlik velem, hogy nem tartják helyesnek mostani indulásomat és azt is, hogy szeretnének maguk mellett tartani.

Állók a vonatablaknál magam is, s Alomhercegnőre emlékezem. Hajnali álomságom már elmúlt, a kisváros hajnali csöndjét vonatzakatolás váltotta fel bennem és a hársfasor vasutafélé vezető illata helyett koromfüstöt szívok be. Fut velem a vonat, pillanatokra csoda-képet fog el a szemem, hegyhátakat, barna és zöld árnyalatokban, szikrázó, messzi fehér hegyhátgerincet. Mélyzöld fenyőzredeket egymás mögé sorakozva, mély, tompazöld fenyőket, öreg megsejtosodott fenyő szőlőket, kiütözött frisszöld, reneteg új tű-levellel vén aruk fölött. Hatalmas folyókká dagadt agyagszínű patakokat és a hegyekből lezuhanó, fehéren habzó víztömegeket.

Mindez, amit érdeklődéssel figyelnek máskor, nem köti most le a figyelmemet. A vonat máskor kikapcsolódást jelent, a vonat világa egész külön világ. Mintha nem ott élnék ahol élünk, hanem valahol egészen máshol, talán nem is ezen a kontinensen. Megváltottuk jegyünket és X. órán keresztül külön világunk van, külön életünk, földeken, városokon, hegyeken át megyünk, csupa olyan helyeken keresztül, ahova nem tartoztunk. Utitársaink vannak, akikkel közösségben élünk, még sincs semmi közünk hozzájuk. Maga az utazás meglepetéseket hozhat, érdekességeket, furcsaságokat. Most nem érzem ezt. Most egyetlen dolog érdekkel és ez az egyetlen dolog érdekli utitársaimat is: hogy a világban és körülöttünk mi történik, mialatt mi célunk felé rohanunk.

Az utirányunk megszabott, célunk, — város, vagy falu, ahová igyekeznünk mindnyájunknak ott áll a vonatjegyén. Tudjuk, hogy hova megyünk és mégsem tudjuk, hogy mi felé. 10—15 óra alatt, mialatt mi megteszük kiszabott utunkat, annyi minden történhetik, gondoljuk. Mi lesz, a megérkezésünkkel? Milyen lesz a város és mivel fogadják majd az emberek?...

S messziről Alomhercegnő képe merül fel bennem. Igyekezz boldognak lenni, gondolom magamban talán még keserűbben, mint ő gondolhatta a vasúti kocsi csekély sebességre beállított ablakánál. Igyekezz boldognak lenni és vigyázz nagyon magadra, mondom magamnak.

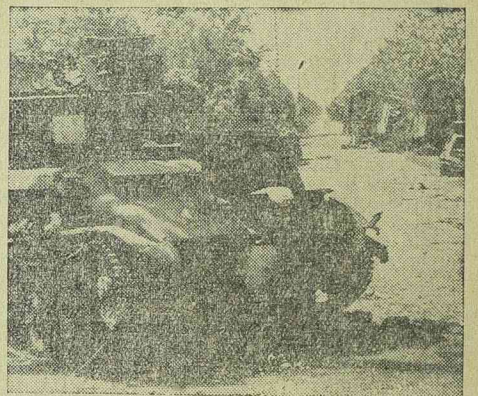
Minden állomáson újságokat vásárolunk és möhön figyeljük az eseményeket. A kintről jövő utasoknak szomorú arca csöppet sem vigasztal, az emberek szeme félve tágul a jövő felé, senki sem tudja, hogy mi vár rá, mintahogy nem tudja, hogy mi vár mindnyájunkra. Vigyázz nagyon magadra mondom gúnyosan, vigyázz nagyon magadra és igyekezz boldognak lenni... Sebő Renée

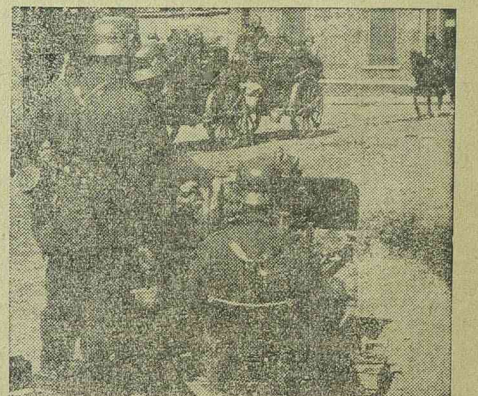
Német rohamtámadás hatása alatt az ellenség megadja magát.

A német páncélos csapatok vezető tábornoka, Guderian, az egyik törzstiszti megbeszélésnél a nyugati harctéren.

Tönkretett páncélosokat hagytak hátra a Dünkirchenből rendetlen sorokban visszavonuló angol csapatok.

A repülőgépek védelmét és a légharóító üteg biztonságát kitűnően megoldotta a nyugati fronton a Flak.

3.163.128 lakosa volt Bessarábiának

A legutóbbi napok eseményeivel kapcsolatban a „Tribuna” c. kolozsvári lap érdekes adatokat közöl Bessarábia területéről és lakosságáról. A Prut és Dnyeszter közötti Bessarábia teljes területe 44.422 négyzet kilométer, melyen az 1930. évi népszámlálás statisztikai adatai szerint 2.864.402 főnyi lakosság volt a következő megosztás szerint:

román	1.610.757
orosz	351.912
ruthén	314.211
zsidó	204.858
bulgár	163.726
német	81.089
cigány	13.518
lengyel	8.104
görög	2.044
örmény	1.509

A többi más nemzetiségekhez tartozik.

A százalékos arányszám a következő volt az 1930. évi népszámlálás szerint:

román	56,2
orosz	12,3
ruthén	11,0
zsidó	7,2

A többi nemzetiségek jelentéktelen arányszámot képviselnek.

A román lakosság elhelyezkedése nem egyforma Bessarábia egész területén. Délen két megyében (Cetatea-Alba és Ismail) és északon egy megyében (Hotin) a románok számbeli aránya kisebb. Így Cetatea-Alba megyében a románok mindössze 18,5 százalékot képviselnek, a többi: bulgár (20,9%), orosz (17,3%), ruthén (20,9%) és német (16,3%). Ismail-megyében a románok arányszáma 31,9%, a többi: orosz (29,7%), ruthén (4,7%), bulgár (19,2%), Ho-

tin-megyében a románok arányszáma 35 százalék, a többi megyékben azonban a románság abszolút többségben van.

Főleg Bessarábia középső részén laknak egységes tömegben a románok. Orhei-megyében 87,3% a románság arányszáma. Ebben a megyében csupán a zsidók (6,8%) képviselnek jelentékenyebb arányszámot, az oroszok (3,8%) és a ruthének (0,9%) arányszáma pedig még kisebb. Lapusna-megyében a románok 77,8 százalékot képviselnek. Zsidó 11,9%, orosz 7,1%, ruthén 0,7%.

Soroca-megyében 73,6% a románság arányszáma. Zsidó 9,2%, orosz 8,1%, ruthén 3,2%.

Balti-megyében a románság arányszáma 70,1%, zsidó 8,2%, orosz 12%, ruthén 7,6%.

A román statisztikai hivatal közlőnyében feltüntetett adatok szerint Bessarábia lakossága 1939 január 1-én 3.163.128 főre emelkedett. A születési és halálozási adatok a besszarábiai románság megerősödését mutatták. Míg a románság arányszáma emelkedést mutatott, a kisebbségi lakosság lélekszáma csökkent.

Bessarábia lakosságának 87 százaléka falusi. A városokban 370.109 lélek, falukban 2.493.300 lélek található.

A falusi lakosság összesen 1847 faluban él. A falusi gazdaságok száma 549.511, a falusi kereskedelmi és ipari vállalatok száma pedig 24.150. Városokban 12.342 kereskedelmi vállalat található.

Bessarábia legnagyobb városa Chisinau, összesen 117.016 lakossal és 4023 ipari és kereskedelmi vállalattal. Cetatea-Alba városnak 33.495, Tighina városnak 31.698 és Balti-nak 56.667 lakosa van, amint ezt az 1930. évben végzett népszámlálás mutatta.

A ZOLI MEG A VERA

Irta: SZENTIRMAY GIZI

Azért írom a Zolit előre, mert az az én fiam. Nagyon jó fiú. Tizenhatodik évében van, de olyan nagy, mint egy... na mit mondjak? Mint egy egész nagy. Na most már meg lehetett érteni?

Ne tessék gúnyolódni, hanem meggyőződni róla, hogy igazam van. Arról van szó, hogy kevés a férfi-fele ebben az asszonyoknak való feredőben, aztán ha nincs ló (vagy tetszik ismerni ezt a közmondást?) Hát igen, teniszezni, strandolni, táncolni, ezt mind lehet egy tizenhat éves-sel is.

Igy volt azzal a kedves, finom húszéves szófia Veráckával is. Együtt jöttek a vonaton a gyerekekkel. Mondja nekem Zoli:

— Te Mamu, egy olyan jóképű lánnyal jöttem együtt... De azt hiszem, hogy egy kicsit idősebb nálam... Ez nem is baj... Ezek a fiatal fuskák oly buták... de ez egy rém pofa... tudod, mikor az a vén skatulya úgy elkezdett nyekeregni... tudod már, hogy melyik, mondtam neked... hát úgy összenéztem és nevetünk... Szeretnék vele megismerkedni... Mit gondolsz?

— Mit gondolkod? Semmit sem! Ha együtt utaztál vele és nevettek is, hát csak köszöni neki szépen, de ne röhögj, hanem tégy úgy, mintha ez a jó neveléshez tartozna és ne várd, hogy fogadják. Szó nélkül emeld meg a sapkát... Ja igaz, nyáron nem szeretted feltenni... hát nem baj, te tudsz kalap, vagy sapka nélkül is köszönni. Hajolj meg és ne mondj semmit, de mondom, hogy ne nézz rá, mert akkor azt hiszi, hogy ki akarsz vele kezdeni... de ha nem nézel rá, akkor gondolja, hogy te egy úri gyerek vagy...
Igy kell, hogy az ember nevelje a gyermeket... Na nem?

Nem tudom, hogy így tett-e Zoli, vagy nem, de két nap múlva látom, egy olyan elkéseredett csendes fekete lánnyal kerülnek a rundót, kerülnek, mint két kipányvázott kecske, meg úgy, mint mi mindannyian...
— Ki volt az az idős hölgy, akivel sétáltál? — kérdelem tőle.

— Hát, tudod, ez az, akiről mondtam neked... Verának hívják... Nagyon kedves úri-lány, beszél angolul, franciául, úszik, teniszezik. A mamájának is bemutatott. Este — suttogva mondja — mehetek a kúrszalomba táncolni?

— Mehetsz — mondom kegyesen. — Elvégre nem hagyom magam nyavajgatni másfél óráig, hogy a végén megis elengedjem. — Most pedig megyek a strandra, megbeszéltük — mondja csak úgy mellékesen. — Nyavalyás, — gondolom és azt is, hogy szegény lány egy ilyen gyerkőc fiatalemberrel kei, hogy töltse az időt, nekem már az ő korában volt egy egyéves fiam...
Hát aztán látom, hogy táncolnak. Hallom, hogy mindig egy lánnyal szalad. Mondják a többiek. Ez ő, a Verocska. Strand, tenisz, rundó, mind együtt. Nekem már nem szabad kimenni a teniszpályára nézni, mert az roppant gyerekes dolog, a többi mamák se mennek ki, maradnak csak én is ott az öregekkel. Különbön, amíg a Verocska itt van, én ne álljak közéjük... Hát kérem, így lesz az ember hirtelen öreg. Jön egy ilyen Verocska fele... Megjegyzem, az egyik megbízható barátom mondta, hogy Verocska nem húz, hanem huszonkét esztendő... Na, nekem az ő korában már egy három éves fiam volt.

Verocska vízben, Verocska a szárazon... Sülve-főve mindig az a lány... Az apja legjobb nyakkendője Zolin és mindig az új cipő és tenisz nadrágot meg minden nap mosni, vasalni... hát mit gondolsz te? Akkor meg keresi a francia szótárt... Miért keresed? Kérdezd meg tőlem, amit akarsz!... Persze, nem kérdezi... Na, mondhatom, azt a lányt sem értem... Nekem az ő korában... stb. Múlnak a hetek. A negyedik elején azt mondja Zoli: Mamu! A Veráék mennek el a hét végén (fene tudja, hogy miért, de örülök), majd légy szíves, adjál egy kis pénzt... Szeretnék neki egy csokrot csináltatni... Ez nekem nagyon tetszik, mert ez egy úri gesztus... Pénzem nincs, mondom nagyon szomorúan, de a legnagyobb igazsággal. A gyerekek kicsit sápadt lesz...
— Te! Eredj, kérj az apától...
— Jaj, mondja a kis szegénykém (fél fejfel nagyobb, mint én), tudod te, hogy ő milyen... — Nekem mondd? —
— Nézd, fiacskám, eredj és mondd neki: Kérek Gyuritata (ez a beceneve) egy kis pénzt — tudod, nem akarom, hogy a mamu tudja — szeretnék a Verának egy csokrot küldeni, de na-

gyon kérlek, ne mondd meg a mamunak, hisz tudod, hogy milyen. Így tegyél, ahogy mondom és biztosítalak, hogy meg fogod kapni. Ha megy az irodába, szólj csak neki.

En kint ülök a gangon és belátok az ebéd-lőbe. Jön az öreg, a gyerekek felugrik és elfogja utközben. Most suttogás van. Csupa fül a tata. Kinéz rám, visszacsutog, a hátulsó zsebéhez kap és fizet. Fizet a drága. Örömben, hogy engem becsapott. Most ő a szövetséges. Engem becsapnak. Csak ne mondd a mamunak, sugja a gyerekek, tudod, hogy ő milyen...
Csokor lesz... Jó... Szívesen, de aztán menjen... Nem tehetek róla, de olyan undok leszek, ha a gyerekeimről van szó; de igazán, egy ilyen nagy lány, én az ő korában...
El is mennek. A címe (a Verocskaé) a tenisz nadrág, a másik nadrág, a notesz, a szobája, a gang, a kölnivizes tüveg alatt, mindenhol ott van... Sári — a cseléd, — aki, úgy veszem észre, szokott lelkiismeretesen is takarítani, azt mondja hagyamaapritás közben: Tetszik tudni, nagyságos asszony kérem, sok cím van felírva a fiatalúr zsebében, de a legtöbbet a Vera kis-asszonyé...
Mondom, hogy elment. Ezen a délutánon nekem már szabad volt kimenni a teniszpályára. Jöt velem a gyerek. Szomorú. Belémkapaszkodik. Söhajt. Megy, amerre akarom. Máskor már a sarkon összevesztünk, mert ő mindig arra megy, amerre én nem akarom. Csendes. Nem kérdezem, hisz ügysem mondja. Ő már ilyen.

— Te mamu! En olyan elhagyatottnak érzem magam, hogy a Vera elment...
Jaj, Istenem! Drága kicsi fiam... Hogy ő milyen őszinte. Most olyan, mint kiskorában, most jön hozzám, mert baja van.

— Hadd el! Mit törödsz vele? Nézd, meny-

nyi kislány van, ezek inkább hozzád valók. Látom, hogy annak a szókének hogy tetszel; tudod, akinek gretchenben van a haja...
— Tudom... a Gitta... de azért nekem mégis a Vera tetszik... Ő egész más volt, mint ezek... Mamu! En lerajzoltam a Verát... Már kész a kép... kellene húsz lei.
— Nekem nincs. Nincs na! De tudod mit, menj az apához és mondd, hogy adjon neked, de mondd, hogy ne mondja meg nekem.
Refrain. Az öreg boldog. Nekem már végem. Majd ő meg a fia... Két jó pofa (gondolja az öreg magukról).
A dohány a Zoli zsebében. Ez a fő.
Ülök kint a gangon, stoppolom azt azt átkozott selyemharisnyát. Jön a gyerek. Kezében egy összecsavart fehér valami. Ragyog az arca.
— Mutasd! — Kinyitja. Messze tartja. Gyönyörködik benne.
— Hát ez a Verocska. Nem mondom, hogy nem hasonlít rá... Életben persze szebb. Akkor látszik a csillogó szeme, a szép fekete haja... Egy kicsit segítve is van a színeken... de itt a képen... Hát nem akarok csúfolódni, de olyan hosszú az orra és az álla is nagy... Randa banya, — csúszik ki a számon.
Zoli rám néz. Egy kis gúnyos, pimasz mosoly a száján... Nem olyan szép, mint te, de olyan nincs is a világban, de nálad mindenki csúnya... Még egyet int a kezével... Megy be a szobájába, annak a randa Verának a portréjával...
— Szentelen, mondom — de nem törődik velem. Persze ez nem olyan, mint az apja... Ezt nem lehet húzni. Ez egy kis piszok. Felállok és a tükörhöz megyek. Innen be lehet látni a szobájába. Mit csinál? Hová teszi? Keresi a helyét... ki is néz, de én teszem, hogy nem érdekel az egész dolog... Felbiggyeszti a falra (tudom, hogy leszereltem onnan, de rögtön). Próbálja ide is, oda is. Na most...
Meg vagyok nyugodva. A kép nem lesz szem előtt. Kinyitotta a nachtkasztit és a képet szépen, óvatosan összecsavarva berakja a valami mellé...
— Hadd el! Mit törödsz vele? Nézd, meny-

Hogyan dolgoznak a „tengeri agarak“

Nagymértékben növelik a német gyorsnaszád-flottát

Berlinből írják: A hadijelentések ismételt beszámoltak a gyorsnaszádoknak, ennek a legújabb tengeri fegyvernemnek, jelentős sikereiről. Abban az egyszerű megállapításban, hogy „egy gyorsnaszád megsemmisítette az ellenséges cirkálókat“.

nyilvánvaló ezeknek a kis hadihajóknak rendkívüli fölénye a sokkal erősebb ellenfelekkel szemben

és kiténik ennek a modern fegyvernem veszélyes volta és sokoldalú alkalmazási lehetősége.

A gyorsnaszád a jelenlegi háború találmánya és emlékeztet a nemrég múlt idők kis torpedónaszádjaira. Mivel ezekből a torpedónaszádokból idők folyamán a tekintélyes torpedó rombolók fejlődtek ki, szükségessé vált, hogy a torpedónaszád eredeti céljának megfelelően, új hajótipus alakuljon ki, amely kicsi, de a lehető leggyorsabb legyen. Így keletkezett az utóbbi években hosszas kísérletek után a gyorsnaszád, amely lényegében a torpedónaszád ősi formája.

Ennek a gyorsnaszádoknak gyorsasága, mozgékonyasága és hatóságuk sokkal nagyobb, mint a torpedónaszádoké. A német gyorsnaszádok, amelyek fölényüket legutóbb a La Manche-csatornában és azelőtt Norvégiában ismételt bizonyították, már nem gőzgéppel, hanem erős Dieselmotorokkal vannak felszerelve s ez magyarázza rendkívüli gyorsaságukat. Ennek a gyorsnaszádok köszönhetik ezek a kis hadihajók elnevezésüket is, ezért hívják azokat „tengeri agaraknak“. Ez az óriási gyorsaság teszi számukra lehetővé az ellenséges hadihajók villámgyors üldözését, másrészt pedig az ellenséges tüzérség tüzének kikerülését.

Ezeket a gyorsnaszádokat a „tengeri stukkóknak“ is nevezik, vagyis a híres német zuhanóbombázó repülőgépekkel hasonlítják össze. Ezt az elnevezést veszélyes fegyverzetükkel érdemelték ki. Ezen a néven emlegeti őket az ellenség, mivel

az ellenséges hajókat ugyanígy célozzák meg, mint célpontjukat a zuhanóbombázók, vagyis magával a hajó testével, tekintettel arra, hogy két torpedócsövük mereven bele van építve a hajótest feléjébe. Amíg a parancsnok a naszádát az ellenséges hadihajóra irányítja, kezét az elsőtő szerkezeten tartja

és várja a tüzelésre szóló parancsot. A következő pillanatban a sűrített levegő sziszegését hallani, majd a torpedó csattanását, amint a tengerbe hull, néhány másodperccel később hatalmas robbanással éri el célját. Az ilyen gyorsnaszád való szolgálat rendkívül kemény és sokoldalú kiképzést kíván mindenkitől, mivel a hajó egész legénysége, a parancsnokkal együtt mindössze tizenkilenc ember. Ezeket a gyorsnaszádokon a legszűkebb helyen mindaz egy-egy-egy van, ami szükséges, hogy a kis hadihajóknak megadja a teljes önállóságot. A parancsnok a naszádát a kormány felől irányítja és parancsait közvetlenül adja ki a kormányosnak és távirásznak. Mivel a gyorsnaszádokat újabban nem csupán a part közelében vetik harcba, hanem távolabb is a nyílt tengeren, a hajó legtekinélyesebb részét, a torpedók és a motor üzemanyagát tartalmazó olajtankok töltik ki. Ezenkívül csak a legénység szobája, egy kis konyha és a parancsnok fülkéje van a hajón.

A németek ezeknek a gyorsnaszádoknak két anyahajót is építettek, hogy távolabbi utakra elkísérhessék azokat és utánpótlással láthassák el. A két gyorsnaszád-anyahajó a „Tsingtau“ és a „Samoa“. Ezeket az anyahajókon javítóműhelyek, tábortórház, műtőhelyiségek és gépgyőszertárak vannak. Az anyahajók fedélzetén tartózkodik a gyorsnaszád-flottilla mérnöke is speciális munkásaival, akik felelősek azért, hogy a gyorsnaszádok gépei kifogástalanul működjenek.

A legújabb német tengeri fegyvernem felhasználási lehetősége igen sokoldalú.

Ma cirkálókat, holnap torpedórombolókat üldöznek, egyszer vízbombákat dobhatnak le tengeralfeljárókra, máskor repülőgépek ellen harcolhatnak légielhárító gépfegyverekkel, miközben maguk gyorsan ide-oda cikáznak a vízen, hogy elkerüljék az ellenséges repülőbombákat, sőt mesterséges ködfeljelző készülékekkel is fel vannak szerelve, úgy, hogy az ellenség elől ködfelhőbe bújkolóznak.

A német haditengerészet vezetősége a gyorsnaszádok eddigi sikereivel teljes mértékben meg van elégedve és éppen ezért egyre növeli ezt a kis egységekből álló, de tekinthető flottát.

= KÖZGAZDASÁG =

Új alapokra fektették az interurbán telefon árszabását

Nem megyék, hanem tényleges távolság szerint kell a díjat fizetni. Percenként emelkedik a díj és nem három percnél

A Telefonszabás július elsejével kezdődően szabályozta és teljesen új alapokra helyezte az interurbán telefonbeszélgetések díjszabását. Míg a külföldi helységekkel folytatott telefonbeszélgetések árszabása teljesen változatlan maradt, addig az ország területén megszüntették az eddig érvényben lévő távolsági és időszámítási rendszert és mintegy 15 százalékkal emelték az interurbán telefonbeszélgetések díját. Ez az áremelés különösen a hosszabb időtartamú telefonbeszélgetéseknél jelent nagyobb különbséget, míg

a rövidebb időtartamú telefonbeszélgetéseknél az új időszámítási rendszer értelmében a régebbi árakhoz képest csökkenés észlelhető. Bizonyos árszökkenés mutatkozik az új árszabályzat szerint az egymáshoz közlelő helységek között folytatott telefonbeszélgetéseknél is. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a helységek távolságát a vármegyék székhelyének távolsága szerint állapították meg, vagyis valamely megye területén egyforma díjszabás szerint lehetett telefonbeszélgetéseket folytatni bármely két telefonállomás között, míg ha valamely vármegye egyik határmenti falujából akart valaki telefonálni a szomszédos vármegye legközelebbi eső falujában, ugyanannyit kellett fizetnie, mintha a két vármegye székhelye között folytatott volna telefonbeszélgetést.

Ugyancsak némi könnyítést és kedvezményt nyújt az új időszámítási rendszer alkalmazása. Míg eddig az volt a gyakorlat, hogy minden megkezdett háromperces beszélgetést számítottak, most három perccel felül beszélgetéseknél csak a megkezdett percek számítottak. A gyakorlat azt mutatta, hogy a legrövidebb telefonbeszélgetések 80 százaléka hosszabb ideig tartott, mint három perc, tehát aki három és fél perccig beszélt, annyit fizetett, mintha hat perccig beszélt volna.

Alább részletes táblázatot közlünk, amelynek alapján bárki könnyen kiszámíthatja magának valamely interurbán beszélgetés díját. A táblázatban közöljük kilométerenként valamely háromperces telefonbeszélgetés díját és minden megkezdett további egyperces beszélgetés díját.

Az interurbán telefonbeszélgetések árszabályzata: Nappal 7—21 óra között:

Távolság	3 perc	Minden további perc
0—20	20 Lei	5 Lei
21—30	30 "	10 "
31—50	45 "	15 "
51—75	60 "	20 "
76—100	70 "	25 "
101—125	75 "	25 "
126—150	80 "	25 "
151—175	85 "	25 "
176—200	90 "	30 "
201—225	95 "	30 "
226—250	100 "	30 "
251—275	105 "	30 "
276—300	110 "	30 "
301—325	115 "	35 "
326—350	120 "	35 "
351—375	125 "	40 "
376—400	130 "	40 "
401—425	135 "	40 "
426—450	140 "	40 "
451—475	145 "	45 "
476—500	150 "	45 "
501—525	155 "	50 "
526—550	160 "	50 "
551—575	165 "	50 "
576—600	170 "	50 "

Megállapították a tüzfiaért kérhető legmagasabb árakat

A temesi királyi helytartóság mellett működő árelfenőző bizottság utasította a megyei prefektúrákat és a városok vezetőseit, hogy a tüzfia árának megállapításával kapcsolatban vegyék figyelembe a bizottság erre vonatkozó intézkedéseit. A bizottság úgy határozott, hogy a búkkfa vagononkénti ára a berakási állomáson nem lehet több, mint hétezer lei, a cserfáé pedig hétezeröttszáz lei. Ehhez az összeghez a fakeskeredők hozzászámíthat-

ják a szállítási költségeket, a különböző illetékeket, a törvényesen megengedett hasznát, azonban még így sem lehet a búkkfa vagononkénti ára házhoz szállítva több mint 10.800 lei, a cserfa ára pedig ugyancsak házhoz szállítva 11.300 lei. A prefekturák és a városok a tüzfia árának megállapításánál tehát nem léphetik túl ezeket az árakat, amelyeknél a fakeskeredők nyeresége vagononként 690 leit tesz ki.

A két százalékos illeték bönfüzeteinek láttamozása

A temesvári Kereskedők Egyesülete felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a két százalékos nemzetvédelmi illetékekkel kapcsolatos bönfüzetek visszamenőleg is láttamozandók a pénzügyigazgatóságon abban az esetben, ha láttamozás nélkül használ-

nálták volna azokat. A bönfüzetek láttamozásának végső határideje július 10. napja a pénzügyigazgatóság bélyegügyi osztályánál. Ezen időpont után azt a kereskedőt, aki nem láttamozott bönfüzeteket használ, megbüntetik.

== Mit nyert Németország Hollandia és Belgium belvízi flottájával? Németország erőtaralékának növekedéséről most Hollandia és Belgium megállapítása után még megközelítően sem alkothatunk ugyan képet magunknak, annyi azonban bizonyos, hogy a két állam folyami flottájának egészen különleges szerep jut majd a német teherforgalmi rendszer további kiépítésében. Hollandiában a belvízi hajózás a Rajna, Maas és Schelde messzeágazó csatornahálózatában rendkívül fejlett, amire már az a körülmény is utal, hogy Németalföld 2.9 millió tonnás tengeri kereskedelmi flottáján kívül, az 1939. január 1-én megejtett számlálás szerint jóval több, mint 19.000 folyami járművel rendelkezik. Ezek teljes rakulása 3.9 millió tonnát tesz ki. Hollandia folyami hajóparkja elenyészően csekély kivétellel a megszállás után is sértetlen maradt. Belgium gazdasági életében a belvízi hajózás még jelentősebb szerepet játszik. Már a tengeri és folyami hajóállomány számára — Belgium kerekén 290.000 tonnás tengeri flottáján kívül 7000 belvízi, összesen 2.5 millió tonnás járművel rendelkezik — egymaga élesen rávilágít azokra a közlekedéstechnikai perspektívákra, amelyek a német közgazdaság számára Hollandia és Belgium megszállásával nyílnak.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.92—49.37, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török líra 82.92—92.

(=) A bányászati gabonaárak. A temesvári piacon a gabonaárak a következők: búza 540—570, tengeri 520, zaó 620, napraforgómag 875 lei százkilónként. Kamilla-tea 46 lei kilónként, a piac csendes, üzletkötés alig van.

= Emelkedett a maszlinára. A maszlinabogyó ára az utóbbi napokban 25 százalékos emelkedést ért el, ami az élelmiszer szakmában is szokatlan. A készletek csökkentek és nincsen kilátás arra, hogy rövidesen nagyobb szállítmányok jöjjenek. Az ökirályságban fontos cikk emelkedése érzékenyen érinti a piacot.

A Magyar Gazdasági Egylet közleménye A tüzkár elleni védekezésről

A gazda munkájának gyümölcsét a termés betakarításáig sok károsodás érheti. Fagykár, talaj- és árvíz, rovarkár, gombabetegségek (amilyen a rozsda és az üszög) hűtés, jégverés, szárazság, a betakarítás közben beálló huzamos esőzés: mindezek kisebb-nagyobb mértékben megvámolják termésünket, amelyből pedig ki kell, hogy jöjjön családunk egyévi megélhetésén kívül annyi sokféle gazdasági és közlekedési kiadásunk fedezete. A jó gazda mindezek ellen többé-kevésbé védekezhetik ellenálló növény- és állatfajták tartásával, vízcsapolási és árvízvédelmi munkálatokkal, vetőmagcszavással, jégbiztosítással és egyéb módszerekkel. De még így sem tudja magát függetleníteni a kiszámíthatatlan természeti erők játékából eredő károk ellen, amelyek munkájának hozadékát változóképp, megbízhatatlanná teszik.

Vannak gazdasági munkafolyamatok olyan állomásai, amikor a gazda úgy kezdi érezni, hogy már célhoz ért és hogy munkája gyümölcsét már aligha ragadhatja el tőle a természet kedvezőtlen alakulása. Így például van egy német gazdamondás, amely szerint a gazda, amikor a szénáját boglyákba rakta, úgy érzi magát, mint hogya a lányát férjhez adta volna. Erre az érzésre hivatkozik a magyarnak is az a mondása, hogy valakinek „rendben van a szénája”. Ehhez hasonló érzést ad az is, amikor a gabonatermésünket már asztagra raktuk. Hát még ha eső nélkül ki is cséplőtünk és felvitük a magtárba. Ez már csaknem annyi, mint ha el is adtuk volna és a pénz a zsebünket duzzasztaná.

Amde az asztagot és a magtárt vagy a padlást is veszedelem kerüli. Melik nyáron nem olvastunk volna az újságban, vagy ne hallottunk volna beszélni, hogy ebben vagy abban a községben felrepült a vörös kakas a községi széri egyik asztagára, vagy a cséplőgépp gyulladt ki, vagy a község egyik háza esett a tüzvész áldozatául. Ki ne emlékeznék Józseffelva tavalyi veszedelmére?

Mint a többi reánk leselkedő veszedelem ellen: úgy a tüzkár ellen is védekeznünk kell tehát. Ennek többféle módját ismerjük. Védekezhetünk megelőzően, továbbá a már kigyulladt tűz elfojtására irányuló igyekezetekkel és végül a már bekövetkezett tüzkár áthárításával egy biztósító társaságra, vagy szövetkezetre.

A nemzetgazdaság összesége szempontjából legkívánatosabb az, hogy mindenki előzetesen védekezzen. Mert így sem az egyes gazdát, sem a társadalom összességét nem érheti károsodás. A termés nem semmisül meg, hanem rendeltetése szerint kerül felhasználásra.

Ilyen előzetes védekezési módszerek a tűzbiztos építkezés, a termények olyan elhelyezése, amely mellett a gyűlékony anyagból nem helyezünk el nagy mennyiségeket közel egymáshoz. Ennek különösen a szalmás gabona és takarmánykészletek asztagra és kazalbarakásba közhözben van nagy fontossága.

A tűzbiztos építkezésnek az az egy hátránya van, hogy sokszor igen megdrágítja a munkát. Vannak vidékek, ahol a nép anyagi ereje nem bírja meg a cserépfedést, vagy ahol az olcsón beszerezhető anyagokkal a téglát nem versenyezhet. Kevés olyan falu, vagy olyan gazdaság van, ahol az épületek tűzbiztonsága tökéletesen meg van valósítva. A tűzbiztos istállómenyegzet még a cserép- és bádogtetőnél is költségesebb.

A gyűlékony készleteknek egymástól távoli elhelyezésével pedig csak a károsodás mértékét csökkentjük, de magát a kárt nem küszöböljük ki teljesen.

Ezért minden község, sőt lehetőleg minden magángazdaság külön is gondoskodjék olyan felszerelésről, amely a kigyulladt tűz eloltására alkalmas.

A községi előjáróságoknak kötelessége is tűzoltó feckendő beszerzése és karbantartása. És maguk az érdekeltek gazdák is hivatva vannak arra, hogy testilettik: a községi gazdakör útján figyelemmel kísérjék, hogy vajjon az előjáróság teljesít-e ezt a kötelességet? Megvannak-e a feckendők teljes számban? könnyen hozzáférhető helyen tartják-e őket? Megvannak-e a hozzájuk tartozó csövek, vedrek? Szokták-e kipróbálni a feckendők kifogástalan munkaképességét? Mert alig van lehangolóbb látvány annál, amikor tűzvész kitörése után az emberek fejvesztetten szaladgálnak össze-vissza, nem találják a felszerelési tárgyakat, nem tudnak banni a feckendőkkel, nem kapnak elég vizet, a szivattyúk nem működnek, vagy a csövek repedeztek és a lángok akadálytalanul terjednek tova, megemészten az emberi szorgalom jól megérdemelt jutalmát...

Olyan egy ilyen csütörtököt mondott tűzoltási kísérlet, mint egy rossz hadvezetés miatt csúfosan elvesztett háború.

Egy ilyen kudarc megelőzése végett nagyon ki-

vánatos, hogy minden községben önkéntes tűzoltószövetség alakuljon meg, amelynek tagja a falu minden épkézláb polgára. Ezek célszerűen megszerveződnek, mindenkinek előre kijelölik a tűzvesz kitérője esetén vállalandó teendőjét, gyakorlatokat tartanak, a feckendőkötő jókarban tartják, figyelik a község tűzveszélyes helyeit, nyilvántartják a bővíző kutakat, vagy ha nem volnának, oda-hatnak, hogy az előjáróság létesítsen ilyen, szárazság idején sem kiapadó vízellátó helyeket.

Gazdaköreinknek egyik szép feladata közreműködni a tűzoltószövetség megalakításában és felszerelésében.

A tűzet legkönnyebb mindig kitérősekor elfojtani. Szükséges ezért, hogy tűzveszélyes helyeken — és itt elsősorban a községi cseplő szérikre gondolunk — kéznél legyen a tűzoltó feckendő és mellette egy nagy kád víz. Ilyenkor ott a helye a községi feckendőnek a cséplőgép mellett. Van továbbá egy elég egyszerű és olcsó eszköz a fellobbanó lángok gyors elfojtására: ezek a különböző gyártmányú és különféle nevek alatt forgalomba kerülő tűzoltó palackok, amelyekből egy olyan folyadékot lehet a tűz fészékébe feckendezni, amely a tűz éltető anyagát: a levegő oxigénjét lekötö és ezáltal a lángot hirtelen lelohasztja. Célszerű volna egy-egy ilyen palackot minden tűzveszélyes helyen, legalábbis minden cseplőgép mellett készenlétben tartani.

Mindezekkel nagy mértékben lehet a tűzkárokat mérsékelni. De miután „az ördög nem alszik” és mégis csak érhet mindenki tűzkár: nem szabad megfeledkezni a tűzbiztosításról sem, amivel a károsodást nem zárjuk ugyan ki, de súlyát az egyes ember válláról egy nagyobb közösség vállaira helyezik át, amely a tűzbiztosítási díjfizetés útján mérsékelt áldozattal háríthat el olyan csapásokat, amelyek egész családokat juttathatnak a tönk szélére.

Az összeség nem hagyhatja az egyént a sors kiszámíthatatlan esélyei martalékául. Ez a testületi szellemnek egyik legfőbb parancsolata.

== A vámhivatalok illetékbeszedésének egyszerűsítése. A vámhivatalok gyakorlatának egyszerűsítése során a pénzügyminisztérium szabályozta a petróleumtermékek vámilletékeinek behajtását. Így például a petróleumtermékek vegyítésének egyes vámhivatalok mindegyik összetevő után kiszámították a középértéket, hogy a 80 százalékos illetéket kirohják, míg most a miniszteri rendelet szerint a vegyület középértékét veszik alapul.

A német villamossági technika teljesítőképesége

A német villamossági technika teljesítőképesége az utóbbi években jelentősen előrehaladt. A gyártási fejlődéshez hozzájárult még az állandó munkaterjeszkedés a laboratóriumban is. Így lehetséges volt az AEG kutatóintézetének további kiépítése által újabb találmányokat elérni és az ismereteket bővíteni, amely körülmény a gyártást lényegesen elősegítette. Ezen kutatási módszer és a továbbfejlesztési munkálatok a háború tartama alatt is akadálytalanul tovább folytak. Az AEG kutató intézete tíz évi munka után egy tisztára elektromossággal dolgozó mikroszkop-felületi készüléket adhatott át a nyilvánosságának, amely készülék a legkisebb egységeket — 1/100.000 m/m rész — is láthatóvá képes tenni. Ez a készülék a tudomány részére, főleg pedig az orvostudományban nagy jelentőséggel bír. A kutatás terén tehát egy fontos és nagyjelentőségű technikai felfedezés juttat a tudományok, amely egyben bizonyította annak, hogy Németországnak a békes, építő munka a legfontosabb teendője.

== A vasut ellenőrző a két százalékos nemzetvédelmi adó lefizetését. A CFR igazgatósága rendeltetést kapott a pénzügyminisztériumból, amely szerint semmiféle áruszállítást nem vesznek fel és nem továbbítanak mindaddig, amíg a feladó cég nem igazolja számlával, vagy fuvarlevéllel, hogy az árú értéke után lefizette a szabályszerű 2 százalékos nemzetvédelmi adót.

== Hollandia vajat és tojást szállít Németországnak. Június folyamán Hollandia 8000 tonna vaját exportált Németországra, ami tavalyhoz képest óriási emelkedést jelent, 1939 júniusában ugyanis Németalföld mindössze 2000 tonna vajat szállított a Birodalomnak. Ez a hatalmas többlet másfél hónap termelési fölöslegéből adódik, amely régebben Angliába, Franciaországba és Belgiumba irányult. Hollandia a német megszállás előtt Angliába évente átlag 40.000, Németországba pedig 16.000 tonna vajat szállított. Vajfölségéhez hasonlóan Németalföld ezúttal tojásexportját is elsősorban Németország felé irányítja.

Kirdessen a Déli Hírlapban

Megkérdezem, igaz-e, hogy kártyázni szokott és hogy rendszeresen veszit.

Megvárom hazaérkezését.

Könyvet veszek a kezembe és olvasok. Félbeszakítom az írást.

Regényt olvastam órákon keresztül. Érdekesítő a történet, ámde a virrasztás mégis kifáraszt.

Egy pillanatra letettem a könyvet és az órára pillantottam.

Hajnali félhárom van.

Most érzem azt is, hogy a gyenge éjszakai világítás megfájdította a szememet.

Le kell mondanom arról, hogy ma megvárjam Olivert és beszéljek vele.

Majd holnap.

Most lefekszem.

29.

Madrasz, 1838 október 27.

Késő délelőtt volt, amikor ma fölébredtem. Nem csuda, az éjjeli virrasztás és olvasás igen elbágyasztott.

Természetes, hogy Olivér már nem volt otthon.

Délben hazajött ebédre, de amint benyitott a lakásba, azonnal a régi szívélyes hangon kezdett beszélni hozzám:

— Az én édes bogárkám ma reggel olyan jóízűen aludt, hogy sajnáltam felébreszteni, pedig meg akartam mondani, hogy este azért nem jöttem idejében haza, mert járőrrel a város környékén bolyongtam. A hinduk között ugyanis gyanus alakok járnak, akik bujtogatják őket az angolok ellen. Ezek a titokzatos alakok sok munkát adnak most nekünk.

Szavait azonban nem mondta el olyan folyékonyan, amint én ezt itt leírtam. Ugyanis karjaiba kapott és minden szava után forró csókokkal halmozott el.

Olyan meggyőző volt a viselkedése, hogy nem jutott eszembe kételkedni.

— Biztosan tévedett Palmerston őrnagyné, vagy talán őt magát is tévesen, rosszul informálták, — gondoltam magamban.

Ma este azonban megint hiába vártam Oliverre. Ismét nem jött idejében haza. Éjfélig virrasztottam, aztán lefeküdtem.

SPORT

Sipos aggodalma. Ismeretes, hogy a Rapid FC a múlt vasárnap nagyszerű eredményt ért el Zág-ráiban, ahol a Gradjanszky elleni mérkőzése döntetlenül végződött. Sipos a Gradjanszky volt játékos az előkészületek során kijelentette, hogy a leglelkiesmeretesebben fel kell készülni a harcra, mert a Gradjanszky nem az a csapat, amelynél sokat számítana az idegen pálya. Tehát Sipos szerint a Rapid nem ülhet babérjain, hanem alaposan bele kell fektülnie a játékba, ha meg akarja nyerni a mérkőzést és ha be akar jutni a kis KK döntőjébe.

Auer nem játszik a Gradjanszky ellen. A Rapid FC befejezte előkészületeit a kis KK mérkőzésre. A pénteki edzés után Auer Ricsi edző tanácsára a következőképpen állították össze a csapatot: P. Radulescu—Slivat, Lengheriu — Vintila, Rasinaru, Moldoveanu—Sipos, Simkó, Barátky, Dan Gavrilescu, Bogdan. Auer tehát nem játszik, de ugyanakkor Sipos elfoglalja helyét a csapatban.

Bécsi bíró vezeti a Ferencváros—Beogradzky mérkőzést. Vasárnap Budapesten kerül lebonyolításra a Ferencváros—Beogradzky kis KK mérkőzés. A két egyesület megegyezett abban, hogy ezt a mérkőzést valamelyik bécsi bíró vezesse le.

Augusztus 25-én rendezik meg a hagyományos Berlin—Bécs válogatott mérkőzést. A német birodalmi szövetség elhatározta, hogy a hagyományos Berlin—Bécs városok közötti válogatott mérkőzést augusztus 25-én rendezik meg Bécsben. Ez egyébként a két város válogatottjának 32-ik találkozója. Az első mérkőzést 1899-ben Berlinben játszották le és azt a berliniek nyerték meg 2:0 arányban. A legutóbbi mérkőzés, amelyet ugyancsak Berlinben rendeztek meg, a bécsiek 4:3 arányú győzelmével végződött.

Július 21-én bonyolítják le a német bajnokság döntőjét. A német labdarúgószövetség eredetileg július 28-ra tűzte ki a német bajnokság döntőjét, de az érdekelteket egyesületek beadványban kérték, hogy az esetleges újrajátszásra való tekintettel előbb rendezzék meg a mérkőzést. A szövetség helyt adott a kérelemnek és a bajnok döntőt július 21-re tűzte ki. A döntő mérkőzést tehát a román-német válogatott mérkőzés után egy héttel rendezik meg.

30.

Madrasz, 1838 november 8.

Kétségtelen, hogy Oliver tényleg kártyázik. Tegnap este a tisztai kaszinóban nagy vacsora volt, amelyen jelen voltak az összes tisztak. A nők elhozták feleségeiket is.

A vacsorára az adta az alkalmat, hogy Gilberty ezredes, a helyőrség parancsnoka, most töltötte be ötvenedik esztendejét.

Az ő tiszteletére rendezték a vacsorát.

Vacsora után a tisztiek egy része a mellékterembe vonult.

Hívták Olivert is, de az kényszeredetten azt válaszolta, hogy nem megy.

Az ebédelőben tovább folyt a társalgás, majd össztöltölköz az asztalok, hogy hely maradjon a táncolók számára. Szólt a zene, sokan táncoltak. A táncból magam is kivettem a részemet és pedig hol Olivér, hol más tisztnek a karjám.

Férjem egyik fiatalabb tisztársával táncoltam éppen, amikor láttam, hogy Olivérhez odalép egy szolgáló, melyen meghajlik előtte és jelent valamit. Olivér a következő pillanatban felállott helyéről és kiment a tereméből.

Amikor vége volt a táncnak és visszamentem a helyemre, Kingdon kapitány így szólt hozzám:

— Lady, a férje bocsánatot kér, hogy itt hagyta, de át kellett mennie a mellékterembe. Kérli a ladyt, hogy addig is, amíg visszatér, érezze jól magát.

— Miért távozott férjem?

— White őrnagy kérte azzal, hogy Shelley hadnagy kénytelen szolgálatba menni és szívesen látná, ha Olivér hadnagy állana be helyére a társaságba.

Összeharaptam az ajkamat, de nem mutattam, hogy a dolog milyen kellemetlenül érint.

Igyeksztem vidéman beszélgetni a tisztiek feleségeivel, mosolyogva fogadtam a férfiak bókjait és ha táncra kértek, körbe lejtettem velük.

Az idő múlott és éjfélután a társaság szaladozni kezdett. Egyre kevesebb asszony maradt a teremben, mert férjeikkel sorra hazamentek.

De nemcsak a táncosok fogytak, hanem a táncosok is.

(Folytatjuk)

TRÓNUSDÖNTŐ BALETTCIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Írta: KUN-BÁN, ANDRIS

23

28.

Madrasz, 1838 október 26.

Nehogy az unalom teljesen urrá legyen rajtam, elhatároztam, hogy összejárok más katonatisztek feleségeivel. Tényleg minden délután elmegyek valamelyik asszonyhoz. Aztán van nap, amikor idehaza tartózkodom és fogadom a hölgyek viszontlátogatásait.

Van a katonatiszti asszonyok között néhány, aki igen kedves, szelletes, szeretetreméltó.

Ma délután Palmerston őrnagynénál voltam.

Mindenféléről beszélgettünk. Egyszerre csak azt mondta:

— Kicsi asszonyka, magát nagyon szeretheti a férje.

— Persze, hogy szeret. De miből gondolja, mylady, hogy olyan nagyon szeret?

— Onnan, darling, mert a közmondás szerint a szerelmes embernek nincsen szerencséje a játékban.

— Nem értem, mylady.

Mát hogyan, kegyed nem tudja, hogy a férjének állandóan nagy kártyaveszteségei vannak a tisztai kaszinóban? Már közmondásos ez az állandó veszteségi tünet nála. Nem panaszkodott önnek?

— Egyetlen szóval sem, mylady.

— No látja, ez is egyik bizonyítéka szerelmének. Megkíméli gondjaitól.

Aztán másról beszéltem, divatról és háztartásról.

Késő este van, amikor ezeket a sorokat írom a naplómba.

Olivér még mindig nincsen itthon.

Elonyára most ott ül a tisztai kaszinóban és kártyázik. Talán ismét veszit.

Beszélnem kell vele.

Ciano gróf olasz külügyminiszter vasárnap reggel Berlinbe érkezik

Berlinből jelentik: A DNB hivatalosan közli: Ciano gróf, olasz külügyminiszter a német kormány meghívására, hivatalos látogatásra vasárnap reggel érkezik meg Berlinbe. Rómából jelentik: A Stefani hírszolgálati iroda Ciano gróf elutazásáról a következő hiva-

talos nyilatkozatot bocsátotta ki: A német birodalmi kormány meghívta az olasz külügyminisztert, hogy látogasson el Berlinbe. Az olasz külügyminiszter több napon át fog a német fővárosban tartózkodni és útjára elkísérik az olasz külügyminisztérium magasrangú főtisztviselői is

Cáfolják az amerikai-orosz titkos megállapodás híreit

Japan nyomban válaszol egy esetleges angol kihívásra

Hangkingből jelenti a DNB: Koorin ellentengernagy a japán nagykövetség tengerészeti attaséja kijelentette, hogy az angolok által az oráni francia flotta ellen intézett váratlan támadás rendkívüli cselekedet, amelyet Anglia sohasem követett el máig, amikor reménytelen helyzetben van. A továbbiakban hangsúlyozta, hogy a Csendes Óceánon a legcsekélyebb angol kihívás a japán flotta azonnali ellenlépését váltaná ki.

Moszkvából jelentik: A Tass iroda cáfolja a

Daily Newsnek azt a híreit, mintha Amerika és Oroszország között titkos szerződés jött volna létre Japán ellen.

A román írók a menekültekért

A legkiválóbb román írók részvételével június 14-én a Nemzeti Színházban díszelőadás lesz, amelynek teljes jövedelmét a menekültek javára fordítják.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:

Vasárnap, július 7-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszerház.

Gyárúrosban a Maresal Joffre utcában levő Schul gyógyszerház.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller gyógyszerház.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszerház.

Mehalában a Corvin gyógyszerház és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, július 8-án a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Str. 10. Mai 5 szám alatt levő Blumberg gyógyszerház.

Gyárúrosban a Traian téren levő Kígyó gyógyszerház.

Erzsébetvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merklek gyógyszerház.

Józsefvárosban a Bratianu ucca sarkán levő Craiciu gyógyszerház.

Mehalában a Corvin gyógyszerház és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3 Telefon: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. - Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). - Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. - Nogrády trafik (Corso mozd mellett). - Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. - Wittek trafik Eulevardul Regele Carol 54. - Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Allást keres

Takarítást, mosást, vasalást vállal II. Str. Telegrafului 35. ajtó 8. 1210

Egyedülálló intelligens nő házzvezetőnőnek menne komoly idősebb úrhoz. Cím a kiadóban. 1140

Alkalmazás

Alkalmazást találhat három inas. Egy műszerész, egy szobafestőmester és egy cipész mester inast keres. Érdeklődni lehet a Magyar Népközösség irodájában délelőtt 9-1 és délután 4-7 óra között. 1110

Bejárónő, vagy minden keresetk. Cím szíveségből Bizon Ferenc házasságközvetítő irodájában Timisoara IV., Str. Vacărescu 11. (Bem u.) 1130

Perfekt víz és vasdoló segéd (nő) felvétetik, állandó állás. Kohl I., Piata Bratianu 4. 1131

Fényképész tanulóleányt felvesz Csátary III., Str. Vilhelm Mühle 12. 1138

Lakás

Négyszobás modern lakás, valamint nagy iroda helyiségek azonnalra kiadók Belváros központjában. I., Str. 24 Februarie 6 szám. 1137

Kétszobás, fürdőszobás és egy egyszobás konyhás, esetleg garzónlakás, a gyárvárosi villanegyedben kiadó. Telefon: 12-71. 1134

Augusztus 1-re bérbe keresek

3-4 szobás családi házat kerttel, csak napos oldalon. Ajánlatokat telefon 37-05 reggel 10-ig, vagy délelőtt 1-4-ig kérek.

Adás-vétel

Traktorok: Hanomag, Hart-Parr Kasse és Ford, továbbá elevátorok, cséplők, magánjárók, daráló henger-székek és herefejtők azonnalra kaphatók. Kedvező feltételek. Ing. Scheidetz IV., Str. Bratianu 39. 1106

Világos komplett hálószoba kifogástalan állapotban, nagyon olcsón eladó. Érdeklődni II., Str. Abrud 5. a ház mesternél. 1129

Eladó Hanomag W. D. új típusú traktor és egy Fordson. Merkovics Géza. Timisoara IV., Str. Fröhl 46. 1139

Olcsón kiadók augusztus 1-re emeleti modern 1 szobás lakások új villában. III., Piata Mărzescu 2., szemben a Rapid pályával Russu, Str. Cluj-tól. 1136

250-500 literes lemezfordót keresek. Telefon: 42-16. 1133

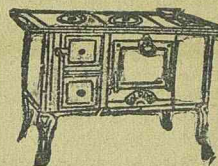
Különféle

Közreműködő társat keres 300-400 ezer leu tőkével, Erdélyben 8 éve fennálló játékarugyár, üzemének kibővítéséhez. Címeket és adatokat „Szép egzisztencia” jelígre kér a kiadóhivatalba. 1135

Búziás-fürdő, Románia Nauheimja. A búziási fürdő gyöngye a „Pensiunea Villa Margot” Str. I. Duca 15., ahol mindent talál, amit az igazi nyugalom után vágó szív kíván. Ultramodern szobák, tökéletes komfort, olcsó árak. Kérjen Prospektust Pensiunea Villa Margot Buzia-bai Str. I. Duca 15. 1002

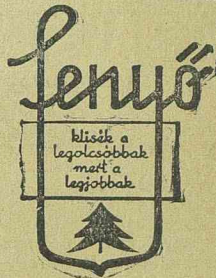
Biztos egzisztenciát nyújtó üzlet átvételéhez 150-200.000 leu tőkével társnőt keres intelligens, 50 éves, katolikus kereskedő. Vallás mellékes. Leveleket fényképpel „Házasság lehetséges” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbítja. 1040

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben
Állandó rakott
szomszédos tűzhelyekben

KALMAN DEZSO
speciális takaréktűzhelyezem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40

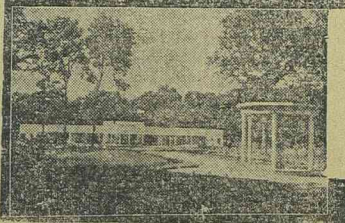

kliső a legolcsóbbak
matt a legjobbak

Kisasszonyt keresek

hat és kétésfél éves fiam mellé, aki a háztartásban is segítkezik. Havi fizetése 1400 leu. Csakis éves bizonyítványokkal rendelkező jöhet tekintetbe. Cím a kiadóhivatalban.

BAILE LIPOVA-BANAT

Gyógyít: érelmeszesés, dőst, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.
Szezón: május 1-től október 15-ig

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

Waltrich

iodrász
II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok
1-2-3-6 villamos megállójánál.